శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౨౭ ౧౯౭౦ - సెప్టెంబరు : సాధారణ - భాద్రపదము సంచిక ౩

విషయసూచిక

'అఖిలవిభు శరణొందుమ, యా క్షణంబ యతనికృప నీదు ననుభూతి కందు వత్స'

—శ్రీ శారదామణి.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౨౭ } ౧౯౭౦ – సెప్టెంబరు : : సాధారణ – భాద్రపదము { సంచిక 3

శ్రీః

వి వే క చూ డా మ ణి

మూలము : శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు

వ్యాఖ్యాత : అన్నమాచార్య

వివేకినో విరక్తస్య శమాదిగుణశాలినః
ముముక్షో రేవ హి బ్రహ్మజిజ్ఞాసాయోగ్యతా మతా. 17

సారాసారవివేకమును అసారములందు వైరాగ్యమును శమదమాదిగుణసంపదయు మోక్షాభిలాషయు గలవాడు మాత్రమే బ్రహ్మవిచారముచేయుట కర్హుడు. ౧౭

సాధనా న్యత్ర చత్వారి కథితాని మనీషిభిః
యేషు సత్స్వేవ సన్నిష్ఠా యదభావే న సిద్ధ్యతి. 18

ఇందుకు నాలుగు సాధనములను ఋషులు చెప్పియున్నారు. అవి యున్ననే బ్రహ్మవిచారము సాగును. బ్రహ్మనిష్ఠ సిద్ధించును, అవి లేకున్న బ్రహ్మవిచారము సాగదు, బ్రహ్మనిష్ఠసిద్ధింపదు. ౧౮

ఆదౌ నిత్యానిత్యవస్తువివేకః పరిగణ్యతే
ఇహాముత్రఫలభోగవిరాగ స్తదనన్తరమ్
శమాది షట్కసమ్పత్తి ర్ముముక్షుత్వ మితి స్ఫుటమ్. 19

ఆ నాల్గు సాధనము లేవి యనగా—(1) నిత్యానిత్యవస్తువివేకము, (2) ఈలోకమునగాని పైలోకమునగాని స్వకీయసుకృతఫలానుభవముపట్ల విరక్తి, (3) శమదమాదిగుణములు ఆఱు, (4) మోక్షాభిలాష. ౧౯

బ్రహ్మసత్యం జగ న్మి థ్యేత్యేవం రూపో వినిశ్చయః
సోఽయం నిత్యానిత్యవస్తువివేక స్సముదాహృతః. 20

"బ్రహ్మము సత్యము జగత్తు మిథ్య" అను నిశ్చయమునే నిత్యానిత్యవస్తువివేక మందురు. ౨౦

త ద్వైరాగ్యం జిహాసా యా దర్శనశ్రవణాదిభిః
దేహాదిబ్రహ్మపర్య న్తే హ్యనిత్యే భోగవస్తుని. 21

దేహాదిబ్రహ్మపర్యంత మున్న భోగవస్తువుల అనిత్యత్వమును దర్శనశ్రవణాదులచే నెఱిగినంతనే "ఛీ! ఇవి వలదు" అని వానిని వదలుకొంద మను కోరిక గలుగును. [వదలుకొంద మను కోరికయే వైరాగ్య మనబడును. జిహాసా = వదలుకొంద మను కోరిక. ఇందుకు జుగుప్సా (= రోత) అను పాఠాంతరము కలదు.] ౨౧

విరజ్య విషయవ్రాతా ద్దోషదృష్ట్యా ముహుర్ముహుః
స్వలక్ష్యే నియతావస్థా మనస శ్శమ ఉచ్యతే. 22

శబ్దాదివిషయముల దోషములను పలుమార్లు గుర్తించి వానినుండి నివర్తిల్లిన మనస్సు తనలక్ష్య (మైన బ్రహ్మ)మందు కుదురుకొనును. ఆ కుదురుపాటునే శమమందురు. ౨౨

విషయేభ్యః పరావర్త్య స్థాపనం స్వస్వ గోళకే
ఉభయేషా మిన్ద్రియాణాం స దమః పరికీర్తితః
బాహ్యానాలమ్బనం వృత్తే రే షోపరతి రుత్తమా. 23

కర్మేంద్రియములు జ్ఞానేంద్రియములు అను రెండువిధములైన యింద్రియములను విషయములనుండి మరల్చి దేనిగోళమున దానిని నిలుపుట 'దమ' మనబడును. వెలుపలి విషయముల ఆశ్రయము మనోవృత్తికి లేకుండుటే ఉత్తమమైన యుపరతి. ౨౩

సహనం సర్వదుఃఖానా మప్రతీకారపూర్వకమ్
చిన్తావిలాపరహితం సా తితిక్షా నిగద్యతే. 24

ఎన్ని దుఃఖములైన గలుగును గాక, దేనికిని చింతింపక, విలపింపక, ప్రతిక్రియ చేయబూనక, సమస్తము నోర్చుకొనుటే తితిక్ష యనబడును. ౨౪

శాస్త్రస్య గురువాక్యస్య సత్యబుద్ధ్యావధారణా
సా శ్రద్ధా కథితా సద్భి ర్యయా వస్తూపలభ్యతే 25

శాస్త్రవాక్యము సత్యమే, గురువాక్యము సత్యమే అనెడి నిశ్చయమును పెద్దలు శ్రద్ధ అని పేర్కొందురు. పరమార్థసిద్ధి కది సాధనము. ౨౫

సమ్యగాస్థాపనం బుద్ధే శ్శుద్ధే బ్రహ్మణి సర్వదా
త త్సమాధాన మి త్యుక్తం, న తు చిత్తస్య లాలనమ్. 26

కుతూహలమును దీర్చి మనస్సును తృప్తిపఱచుట 'సమాధాన' మనిపించుకోదు. శుద్ధబ్రహ్మమందు బుద్ధిని సదా చక్కగా నెలకొల్పుటే 'సమాధాన' మందురు. ౨౬

అహఙ్కారాదిదేహాన్తాన్ బన్ధా నజ్ఞానకల్పితాన్
స్వస్వరూపావబోధేన మోక్తు మిచ్ఛా ముముక్షుతా. 27

అహంకారము మొదలుకొని దేహామువఱకు గల బంధము లెల్ల అజ్ఞానకల్పితములు. స్వస్వరూపము నెఱుంగుటద్వారా ఆబంధములనుండి విడివడుద మను కోరికయే ముముక్షుత్వము. ౨౭

మన్దమధ్యమరూపాపి వైరాగ్యేణ శమాదినా
ప్రసాదేన గురు స్సేయం ప్రవృద్ధా సూయతే ఫలమ్. 28

ఈ మోక్షాభిలాష మొదట మందముగను మధ్యముగను ఉన్నను వైరాగ్యముచేతను శమాదులచేతను గురుదేవు నను గ్రహముచేతను వర్ధిల్లి తీవ్రరూపము దాల్చి ఫలవంతము కాగలదు. ౨౮

వైరాగ్యఞ్చ ముముక్షుత్వం తీవ్రం యస్య తు విద్యతే
తస్మి న్నే వార్థవన్త స్స్యుః ఫలవన్త శ్శమాదయః. 29

తీవ్రవైరాగ్యమును తీవ్రముముక్షుత్వమును ఎవనికి గలుగునో అతనికే శమాది గుణములు సార్థకములును సఫలములు నగును. ౨౯

ఏతయో ర్మన్దతా యత్ర విరక్తత్వ ముముక్షయోః
మరౌ సలిలవ త్తత్ర శమాదే ర్భానమాత్రతా. 30

ఎడారియెండమావులలో నీ రున్నట్లు కనిపించును. కాని నిజమున నుండదు. అట్లే వైరాగ్యమును ముముక్షుత్వమును మందములుగ నున్నచోట శమాదిగుణము లున్నట్లు కనిపించును గాని నిజమున నుండవు. ౩౦

మోక్షకారణసామగ్ర్యాం భక్తిరేవ గరీయసీ
స్వస్వరూపానుసన్ధానం భక్తి రి త్యభిధీయతే. 31

ముక్తస్వరూపము నభివ్యక్తము సేయు సాధనములలో భక్తియే శ్రేష్ఠమైనది. భక్తి యనగా నిత్యముక్తమైన స్వస్వరూపమును సదా అనుసంధించుచుండుట. (దీనినే నిదిధ్యాసన మనియు నందురు). ౩౧

స్వాత్మతత్త్వానుసన్ధానం భక్తి రి త్యపరే జగుః
ఉక్తసాధనసమ్పన్న స్తత్త్వజిజ్ఞాసు రాత్మనః
ఉపసీదే ద్గురుం ప్రాజ్ఞం యస్మా ద్బన్ధవిమోక్షణమ్ 32

జీవుడు బ్రహ్మమే అను నాత్మతత్త్వమును అనుసంధించుటే భక్తి యని యితరు లనిరి. పైని చెప్పిన వివేకాదిలక్షణములు గల్గి యాత్మతత్త్వ మెఱుగ గోరువాడు—ప్రాజ్ఞుడును బంధవిమోచనదక్షుడు నగు గురువు నాశ్రయింపవలయును. ౩౨

(సశేషము)

సహస్రనామావళినుండి అకారాదిగ సముద్ధృతమైన
ఆత్మాంత చతుర్వింశతి నామావళి

ఓమ్ అనన్తాత్మనే నమః
ఓమ్ అప్రమేయాత్మనే నమః
ఓమ్ అమేయాత్మనే నమః
ఓమ్ ఏకాత్మనే నమః
ఓమ్ గభీరాత్మనే నమః
ఓమ్ చతురాత్మనే నమః
ఓమ్ త్రిలోకాత్మనే నమః
ఓమ్ ధృతాత్మనే నమః
ఓమ్ నివృత్తాత్మనే నమః
ఓమ్ నైకాత్మనే నమః
ఓమ్ పరమాత్మనే నమః
ఓమ్ పూతాత్మనే నమః
ఓమ్ ప్రకాశాత్మనే నమః
ఓమ్ ప్రసన్నాత్మనే నమః
ఓమ్ భూతాత్మనే నమః
ఓమ్ విజితాత్మనే నమః
ఓమ్ అవిధేయాత్మనే నమః *
ఓమ్ విధేయాత్మనే నమః
ఓమ్ విముక్తాత్మనే నమః
ఓమ్ విశుద్ధాత్మనే నమః
ఓమ్ విశ్రుతాత్మనే నమః
ఓమ్ విశ్వాత్మనే నమః
ఓమ్ వృద్ధాత్మనే నమః
ఓమ్ సమాత్మనే నమః

---

* ఇచట శ్రీశంకరభాష్యమున 'అవిధేయాత్మనే' అనియు శ్రీపరాశరభట్టారకుల భగవద్గుణదర్పణమనెడి భాష్యమున 'విధేయాత్మనే' అనియు పదవిభాగము చేసియున్నారు. భగవంతుని పరాత్పరత్వమును సూచించు శ్రీశంకరుల వివరణమును భక్తపరాధీనతను సూచించు శ్రీపరాశరుల వివరణమును ఉభయమును గ్రాహ్యమే.

శ్రీ కృష్ణస్తుతి

తేజసే ఽస్తు నమో ధేనుపాలినే లోకపాలినే
రాధాపయోధరోత్సఙ్గశాయినే శేషశాయినే.

గోవులను జగములను గాచుచు రాధపాలిండ్లమీదను ఆదిశేషునిమీదను బవ్వళించు తేజస్స్వరూపమగు కృష్ణాఖ్యబ్రహ్మమునకు నమస్కరించుచున్నాను. —లీలాశుకయోగి

వేదా నుద్ధరతే, జగన్నివహతే, భూగోళ ముద్బిభ్రతే
దైత్యాన్ దారయతే, బలిం ఛలయతే, క్షత్రక్షయం కుర్వతే,
పౌలస్త్యం జయతే, హలం కలయతే, కారుణ్య మాతన్వతే,
మ్లేచ్ఛాన్ మూర్ఛయతే, దశాకృతికృతే, కృష్ణాయ తుభ్యం నమః.

మత్స్యమూర్తివై వేదముల నుద్ధరించి, కూర్మమవై భూమిని మోసి, వరాహదేవుడవై భూమండలమును పైకెత్తి, నృసింహస్వామివై హిరణ్యకశిపుని ద్రుంచి, వామనుడవై బలిచక్రవర్తిని మోసపుచ్చి, పరశురాముడవై క్షత్రియులను జంపి, రఘురాముడవై రావణుని ద్రుంచి, బలరాముడవై నాగేలును దాల్చి, బుద్ధదేవుడవై యహింసను బోధించి, కల్కివై మ్లేచ్ఛులను తెగటార్చబోవు దశావతారధారివగు కృష్ణా, నీకు నమస్కారము.

—జయదేవుడు

కృష్ణ కృష్ణ కృపాసిన్ధో భక్తసిన్ధుసుధాకర
మా ముద్ధర జగన్నాథ మాయామోహమహార్ణవాత్ .

శ్రీకృష్ణా, దయాసాగరా, నీవు భక్తులకు ఆనందాతిశయమును గలిగించు మంగళమూర్తివి. మాయామయమైన సంసారసముద్రమునుండి న న్నుద్ధరింపుము, స్వామీ.

—శ్రీనారాయణతీర్థులు

క. ఆదిపురుషుండ వగుటను వేదంబులు సెప్ప నవియు వెఱచుఁ బలుకఁగా,
నీదృక్ప్రకారుఁ డని, దామోదర, నీపెం పెఱుంగ నొరుల కలవియే?

మ. యదువంశంబున వాసుదేవుఁ డనఁ గ్రీడార్థంబు జన్మించి, దు
ర్మదదైత్యావళిఁ గూల్చి, పార్థునకు సారథ్యంబు త్రైలోక్యస
మ్మద మారంగ నొనర్చి, దేవమునిసన్మానోద్ధతిన్ భూభరం
బు దొలంగించిన చక్రి నంబురహనాభుం గొల్తు కృష్ణాత్మునిన్.

—కవిబ్రహ్మతిక్కన

ఉ. దేవ, సమస్తలోకనుత, దివ్యమునీంద్రమనోనివాస, ల
క్ష్మీవర, వాసుదేవ, సరసీరుహనేత్ర, యనాథనాథ, లో
కావనదీక్ష, నిర్జరగణాధిప, కేశవ, యీశ, పీతవ
స్త్రావృత, దేవకీసుత, దయాపర, మమ్ము ననుగ్రహింపవే.

—వెన్నెలకంటి సూరన

క. జయ గోవింద జనార్దన జయ మాధవ కృష్ణ వరద సర్వజ్ఞ హరీ
జయ విజయసఖ జగన్మయ జయ నారాయణ ముకుంద జయ చక్రధరా.

—ప్రబంధపరమేశ్వరుడు చదలువాడ ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ

శ్రీకృష్ణలీలామృతము

శ్రీ మేకా సుధాకరరావుగారు

గీ. తల్లియొడిలోన శిశువవై తనరునాడు విషపుపూతన బీల్చిన వీరలీల,
నెలలబాలుడవై నీవు వెలయునాడు శకటరాక్షసు గూల్చిన శౌర్యలీల,
బాల్య మొకయేటిదై నీవు పరగునాడు అలతృణావర్తు ద్రుంచిన బలునిలీల,
'మన్ను తిన లేదు, చూడుముమాత' యనుచు నోట విశ్వంబు చూపిన మేటిలీల,
బకుని వత్సాసురుని నీవు బాల్యమందె తునిమి గోగోపజనముల మనుచు లీల,
అరరె కొనగోట గొడుగుగా గిరిని నిల్పి యింద్రుని మద మడంచు నేడేళ్ళలీల
కృష్ణ పుట్టినప్పటినుండి యిట్టి వెన్నో లీలలను జూపు నీదివ్యహేల నరయ
అవని నుతియింప తరమౌనె యెవరికైన కరుణ నొకయింత నీవుగా కురియకున్న?

క. వేదము లనియెడి వనమున నీదగు దర్శనమునకును నిశ్చలమతితో
శోధించు మునులు ని న్నారాధించిన కాన రావు, ప్రభు శ్రీకృష్ణా.

క. వ్రేపల్లెవాడలోపల గోపికలను గూడి యుండి గోవుల గావన్
ఏపగిది నచ్చె, నయ్యా? తాపసులను బ్రోవబోవ తగదే నీకున్?

ఉ. నల్లనివాడ వంచును జనంబులు ని న్నెటు లన్న గాని, నా
చల్లనివాడ వంచు, ననిశంబును ని న్నెద గొల్వ గోరెదన్,
అల్లరివాడ వంచు జను లందురు కొందఱు ని న్నెఱుంగకే,
యెల్లరివాడ వంచు నిను నెప్పుడు నమ్మి స్మరింతు భక్తితో.

ఉ. ఓయి దయామయా, నవనవోత్పలచారువినీలమూర్తి క
న్దోయికి పండువెన్న లయి తోచెడి చిన్నగవు ల్వెలార్చు నిన్
బాయని ప్రేమభక్తి యను పాశముచేతను గట్టి గోపిక
ల్హాయిగ నిన్నుగూడి రట ఆటల పాటల, నెంత ధన్యలో!

ఉ. దండకయందు తాపసుల దైత్యులు హింసలు పెట్టునాడు కో
దండము బూని కూల్చితివి దైత్యుల నెల్లర రామమూర్తివై,
నిండుమనంబులన్ మునులు నీ కయి గోపికలై జనింపగా,
వెండియు కృష్ణమూర్తివయి ప్రీతిని వారల కోర్కె దీర్చితే?

ఉ. వందన మాచరింతు, యదువంశసుధాకర, ఓ కృపాకరా,
సందియ మొందు నత్తఱిని సాదర మొప్పగ వేదసారమున్
పొందికగా నొనర్చియును బోధలు చేసితి వీవు బావకున్;
అందెను గీతయై భువికి నద్దియు నెల్లరి భాగ్యమో యనన్.

ఉ. అందగరానివాడు మునులంతటివారితపస్సుకేనియున్,
పొందగరానివాడు భువి పూజల నెంతోగ కొల్చిపిల్చినన్,
చెందెను ఆ రమేశు నిల చేకొను భాగ్యము పుత్త్రుగాను ఆ
నందము చిందులాడ, అల నందయశోదల పుణ్య మెట్టిదో!

ఉ. కొందరు నీదు ప్రేమమును కొందఱు భక్తిని, యోగదృష్టిచే
కందురు నీ ముఖాంబుజ వికాసిత శోభలు కొంద ఱీ భువిన్,
పొందగ నెవ్వ రే విధిని పూజలు చేసిన వారి కవ్విధిన్
అందెద నే నటంచు పలుకాడిన నీకృప దెంత నుత్యమో!

శ్రీకృష్ణుడుపదేశించిన కర్మయోగము

బుద్ధియుక్తులైన మనీషులు కర్మజమగు ఫలమును త్యజించి జన్మబంధ వినిర్ముక్తులై అనామయమగు (బ్రహ్మ)పదమును బొందుదురు.

* * *

యోగస్థుడవై, సంగము విడిచి, సిద్ధియందును అసిద్ధియందును సమభావము గలవాడవై, ఓ ధనంజయా కర్మముల నాచరింపుము.

* * *

అట్టి సమభావము గలిగి చేయబడు కర్మకంటె(ఫలాపేక్షతో జేయబడు)కర్మ చాల అధమము. కావున ఓ ధనంజయా బుద్ధియోగ సమాశ్రయణమునే కోరుము. ఫలాపేక్షులు కృపణులు,

* * *

కర్మలలో కౌశలమే యోగము.

* * *

నీకు గల అధికారము కర్మయందే. ఫలముల నెప్పుడును కోరకు. కర్మఫలకారకుడవగుటకు గాని కర్మల ఆచరింపకుండుటకు గాని, పాల్పడకుందువుగాక.

అర్జునుని ప్రశ్న: ఓ జనార్దనా, కర్మకంటె జ్ఞానమే ఎక్కువ అనుట నీ యభిప్రాయమైనచో, ఘోరమైన కర్మమందు నన్ను నియోగించుచున్నావే, ఎందులకు, కేశవా ?

శ్రేయస్సును పొందించునదేదో దానిని నిశ్చయించి, దయతో తెల్పుమా.

శ్రీకృష్ణుని జవాబు: ఓ అనఘా, సాంఖ్యులకు జ్ఞానయోగము అనియు, యోగులకు కర్మయోగము అనియు రెండు విధములైన నిష్ఠను పూర్వము నేను చెప్పియుంటిని.

కర్మలను మానుకొన్నంతమాత్రముచేత పురుషునకు నైష్కర్మ్యము కలుగదు. సన్న్యాసమాత్రముచేత సిద్ధి చేకూఱదు.

* * *

ఎవడును ఎప్పుడుగాని కర్మలను చేయక క్షణమైనను ఉండడు. ఏల యన ప్రకృతిగుణములే అందఱిచేతను కర్మలను చేయించుచున్నవి.

* * *

కర్మేంద్రియములను అణచిపెట్టియు, ఎవడు ఇంద్రియార్థములను మానసికముగ స్మరించుచుండునో, ఆ విమూఢాత్ముడు మిథ్యాచారుడనబడును.

ఓ అర్జునా, జ్ఞానేంద్రియములను మనసుచేత నియమించి, కర్మేంద్రియములచే కర్మయోగమున ప్రవర్తిలువాడే శ్రేష్ఠుడు.

* * *

నీవు నియతమైన కర్మమును చేయుము. ఏలయన కర్మలను చేయకుండుటకంటె చేయుటే మేలైనది. కర్మలను మానుకొంటివేని, నీకు శరీరయాత్ర సయితము నడవదు.

* * *

యజ్ఞముకొఱకై చేయబడు కర్మతప్ప, వేఱైన కర్మ లోకులను బంధించునదగును. ఓ కౌంతేయా, సంగరహితుడవై యజ్ఞార్థమై కర్మల నాచరింపుము.

* * *

కర్మము బ్రహ్మోద్భవ మనియు, బ్రహ్మము అక్షరసముద్భవ మనియు నెఱుంగుము.

* * *

కాని, ఏ మానవుడు ఆత్మయందే ప్రీతుడై, ఆత్మయందే తృప్తిని సంతోషమును పొందుచుండునో వానికి కర్తవ్యమేమియు లేదు.

ఓ పార్థా, నాకు కర్తవ్యము లేదు. ముల్లోకములందును నేను పొందనిదియు, పొందవలసియుండునదియు ఏదియు లేదు. అయినను కర్మయందే ప్రవర్తిల్లుచున్నాను.

మెలకువ గలిగి నేను కర్మయందు ప్రవ రింపక ఎప్పుడైన నుందునేని మనుష్యులు, ఓ పార్థా, అన్నివిధములను నా దారినే అనుసరింతురు,

* * *

ఏలయన శ్రేష్ఠుడు ఏదేది ఆచరించునో ఇతరజనులును దానినే ఆచరింతురు. అతడు దేనిని ప్రమాణీకరించునో, లోకము దానినే అనుసరించును.

* * *

నేను కర్మల చేయకుండినచో, ఈ లోకులు నశింతురు. నేను వర్ణసంకరమును చేసినవాడనగుదును. ప్రజలకు హాని కలిగించినవాడనగుదును.

కావున సంగరహితుడవై సదా కర్మలను ఆచరింపుము. ఏలయన సంగరహితముగ కర్మాచరణము చేయు పురుషుడు పరమపదము నొందును.

జనకాదులు కర్మచేతనే సంసిద్ధి నొందిరి. లోకసంగ్రహముపై దృష్టినుంచి యైనను కర్మ చేయుటే నీకు యుక్తము.

ఓ భారతా, అవిద్వాంసులు సంగసహితులై ఎట్లు కర్మలను చేయుదురో, అట్లు విద్వాంసుడు సంగరహితుడై లోకసంగ్రహముపై దృష్టి గలిగి కర్మలను చేయవలెను.

అజ్ఞులైన కర్మసంగులకు బుద్ధిభేదమును కలిగింపకూడదు, విద్వాంసుడు ఎచ్చరికతో సకల కర్మలను తాను చేయుచు వారికి కర్మలందు శ్రద్ధను పుట్టింపవలెను.

ప్ర గుణములచేత సకల కర్మలును ప్రవ రిల్లుచుండును. అహంకార విమూఢాత్ముడు తాను కర్త నని అనుకొనుచుండును.

* * *

పరధర్మము ఎంత బాగుగ చేయబడినదైనను, దానికంటె స్వధర్మము విగుణమైనను శ్రేష్ఠమే. స్వధర్మమున నిధనము కలిగినను మేలే. పరధర్మము భయావహము.

* * *

కర్మము నా సేవగా ఒనర్పబడినపుడు పవిత్రమును, పవిత్రీకరించునదియు అగును.

* * *

సంగమును త్యజించి బ్రహ్మార్పితముగ ఎవడు కర్మలను చేయునో వానిని పాపమంటదు, తామరాకును నీ రంటనట్లు.

యోగయుక్తుడు, విశుద్ధాత్ముడు, విజితాత్ముడు, జితేంద్రియుడు తనయందున్న ఆత్మయు సకలభూతములందును ఉన్న ఆత్మయు ఒక్కటే అని గుర్తించిన వాడు కర్మలను చేసినను లిప్తుడు కాడు.

* *

నిష్కామముగ కర్మలనుచేయు తత్త్వవేత్త 'దేనికిని కర్తను నేనుకాను' అని తలంపవలెను.

* *

సన్న్యాసమును, కర్మయోగమును రెండును శ్రేయస్కరములే. వానిలో కర్మసన్న్యాసమునకంటె, కర్మయోగము విశిష్టము.

* * *

సాంఖ్యమును యోగమును వేఱు వేఱని బాలురు అందురు కాని పండితు లనరు. అందొక్కదాని నైనను చక్కగ అనుష్ఠించినవాడు రెంటి ఫలమును పొందును.

సాంఖ్యులు పొందు స్థానమునే యోగులును పొందుదురు. సాంఖ్యమును యోగము నొక్కటే అని గుర్తించినవాడే సరిగా గుర్తించినవాడు.

* * *

ఓ మహాబాహూ, (సంగరహితముగ కర్మ) యోగ మనుష్ఠింపక సన్న్యాసము నధిగమించుట దుస్సాధ్యము. (నిష్కామకర్మ) యోగ సంపన్నుడగు మునికి అచిరకాలముననే బ్రహ్మప్రాప్తి చేకూరును.

* * *

సదా సర్వకర్మలను చేయుచుండువాడైనను నన్ను శరణుపొందినవాడు నా ప్రసాదముచే శాశ్వతావ్యయపదమును బొందును.

ఎవని సర్వసమారంభములును కామసంకల్ప వర్జితములో జ్ఞానాగ్ని దగ్ధకర్ముడగు నతనిని బుధులు పండితుడందురు.

యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టుడును ద్వంద్వాతీతుడును విమత్సరుడును లాభాలాభములందు సమభావము గల వాడును కర్మల నాచరించినను బద్ధుడు కాడు.

గతసంగుడై ముక్తుడై జ్ఞానావస్థితచిత్తుడై యజ్ఞార్థము కర్మ నెవడుచేయునో, వాని కర్మ పూర్తిగా లయించును (= బంధముగా రూపొంద దనుట).

సంకల్ప సన్న్యాసము చేయని వా డెవడును యోగి కాడు.

గీతోపదేశసారము*

శ్రీ వివేకానందస్వామి

గీత యను గ్రంథము మహాభారతములో నొకభాగము. గీతను సరిగా నర్థముచేసికొనుట కనేకవిషయములు తెలియుట అవసరము. మొదటిది: గీత మహాభారతములోని భాగమేనా? అనగా, దానిరచయిత వేదవ్యాసుడని చెప్పబడుచున్నమాట యథార్థమా! లేక, ఆ మహాకావ్యములో నిది తరువాత ప్రక్షేపింపబడినదా? రెండవది: కృష్ణుడను నొకచారిత్రకపురుషు డుండెనా? మూడవది: గీతయందు చెప్పబడినరీతి కురుక్షేత్రయుద్ధము నిజముగ జరిగినదా? నాల్గవది: అర్జునుడును తదితరులును నిజముగ చారిత్రకపురుషులేనా?

ఇట్టి పరిశీలనకు గల ఆధారము లేవి యన్న సంగతిని మొదట చూతము. వేదవ్యాసు డను పేరు గల వారు పలువు రుండి రని మనకు తెలియును; వారిలో గీతాకారు డెవరు? బాదరాయణవ్యాసుడా, లేక ద్వైపాయన వ్యాసుడా? 'వ్యాసు' డను నది బిరుదు

* 1897 వ సంవత్సరమున ఆలంబజారులో నుండిన మఠమున స్వామిజి శిష్యులకు కావించిన గీతోపదేశమున కిది సంక్షేపము—సం॥

మాత్రమే. క్రొత్తపురాణము రచించినవానిని వ్యాసు డందురు. 'విక్రమాదిత్య'నామమువలె 'వ్యాస'నామమును వర్గనామమే. మఱియొక విషయము: శంకరాచార్యుఁడు గీతపై గొప్ప భాష్యమును వ్రాసి దానికి ప్రసిద్ధి చేకూర్చుటకు ముందు, భగవద్గీతను గుఱించిన జ్ఞానము సామాన్యప్రజల కెక్కువగ లేదు. అంతకు చిరము పూర్వము గీతపై బోధాయనవ్యాఖ్య ప్రచారములో నుండెనని పలువుర నమ్మకము. ఈ విషయమును రుజువుచేయగలిగినచో గీత పురాతనత్వమును వ్యాసుని తత్కర్తృత్వమును చాలమట్టుకు నిరూపిత మగు ననుటకు సందేహము లేదు. రామానుజుడు బ్రహ్మసూత్రములకు తాను వ్రాసిన శ్రీభాష్యమున ఏ బోధాయనభాష్యము ననుసరించెనో, శంకరాచార్యుడుసైతము ఏ బోధాయనభాష్యమును పేర్కొనుటే కాక అందుండి యుదాహరణములనుసైత మక్కడక్కడ చూపియున్నాడో, ఏ బోధాయనభాష్యమునుగూర్చి దయానంద స్వామి అంతగొప్పగా చర్చించెనో ఆ బోధాయనభాష్యగ్రంథప్రతి ఒక్కటైనను భారతదేశమంతటను పర్యటించినను నాకు కనబడ లేదు. శ్రీభాష్యము వ్రాయునప్పుడు రామానుజునకు లభించిన బోధాయనవృత్తివ్రాతప్రతి కూడ చెదలు తినివేసిన ప్రతియట. గొప్పదగు బోధాయనుని వేదాంతసూత్రభాష్యమే యింతటి సందిగ్ధాంధకారమున మఱుగుపడి యుండగా భగవద్గీతపై కూడ నతనిభాష్య ముండెనని నిరూపింప ప్రయత్నించుట వ్యర్థము. శ్రీశంకరాచార్యుడే గీతాకారుడని, అతడే దానిని మహాభారతములో చొప్పించెనని కొందఱి యూహ.

రెండవ విషయము:–గీతాకారుడగు కృష్ణుని గుఱించి చాలసందేహము కలదు. ఛాందోగ్యోపనిషత్తునం దొకచోట దేవకీకుమారుడు శ్రీకృష్ణుడు ఘోరుడను యోగి యొద్ద ఆత్మోపదేశములు పొందినట్లు చెప్పబడినది. మహాభారతమున [illegible]ండు ద్వారకాధిపతి. విష్ణుపురాణములో గోపికలతోడి శ్రీకృష్ణుని క్రీడల వర్ణన గలదు. భాగవతములో సుదీర్ఘమైన అతని రాసలీలావర్ణన కలదు. మనదేశములో బహుప్రాచీనకాలమున మదనోత్సవము జరిపెడి యాచార ముండెను. అదియే డోలగా మార్పు చేయబడి, కృష్ణుని కారోపిత మైనది. అటులనే ఈ రాసలీల మున్నగునవి కృష్ణుని కంటగట్టబడినవి కావని చెప్పగలంతగ నెవ్వరు సాహసింపగలరు? చారిత్రకపరిశోధనద్వారా సత్యము తెలిసికొను దృష్టి పూర్వకాలమున మనదేశమున లేనే లేదు. సరియైన నిదర్శనములను ఆధారములను జూపకే ఎవరికి ఉత్తమమని తోచిన యభిప్రాయమును వారు చెప్పుచుండెడివారు. మఱొకవిషయము: ఆ కాలములో జనులు పేరుప్రతిష్ఠలకై ప్రాకులాడెడి వారుకారు. అందుచేత ఒకరు గ్రంథము రచించి దానిని తమ గురువుపేరటనో మఱొకరిపేరటనో ప్రచారము చేయుట తఱచు సంభవించుచుండెను. అటువంటి సందర్భములలో చారిత్రకవిషయపరిశోధకునకు నిజము తెలిసికొనుట చాల దుస్తర మగును. పూర్వకాలమున జనులకు భూగోళజ్ఞానము లేదు. తోచినట్లెల్ల భావన చేసెడివారు. కనుక మధుసముద్రము పాలసముద్రము పెరుగుసముద్రము వెన్నసముద్రము వంటి వింతవింత మనఃకల్పనలు జరిగినవి. పురాణములలో ఒకడు పదివేల సంవత్సరములు జీవించును. మఱొకడు లక్ష సంవత్సరములు బ్రతుకును! కాని శ్రుతులు 'శతాయుర్వై పురుషః' "మానవుడు నూఱేండ్లు జీవించును" అని చెప్పినవి. ఇక్కడ

మన మెవరిని మన్నింపవలె? కృష్ణునివిషయమై ఇదమిత్థ మని యథార్థమును నిర్ధరించుట ఇంచుమించసాధ్యమే.

ఒకమహాపురుషుని యథార్థశీలమునకు చుట్టును ఊహాగోచరములైన రకరకాల అతిమానుషగుణములను కల్పించుట మానవస్వభావము. కృష్ణుని విషయమైకూడ ఇట్లే జరిగియుండవలె. ఐనను అతడు రాజుగ నుండియుండుననుట మిక్కిలి సుసంభవ మని తోచుచున్నది. మిక్కిలి సుసంభవ మని ఏల చెప్పితి ననగా పూర్వకాలమున మనదేశములో బ్రహ్మజ్ఞానప్రచారమునకు విశేషముగా పాటుపడినవారు రాజులే. ఇట ముఖ్యముగ గుర్తింపవలసిన ఇంకొకవిషయ మేమన, గీతాకారు డెవరైన గానీ, గీతోపదేశమును యావన్మహాభారతోపదేశము నొక్కటిగనే ఉన్నది. దీనినిబట్టి మహాభారతకాలములో ఒకమహాపురుషు డవతరించి నాటి సమాజమున కీ క్రొత్తపద్ధతిని బ్రహ్మజ్ఞాన ముపదేశించియుండు నని ధారాళముగ నూహింప వచ్చును. స్పష్టముగ గనబడు మఱొకవిషయము ప్రాచీనకాలమున ఒకటివెంబడి నొకటిగా మతశాఖలు పుట్టినట్లే, ఒకటివెంబటి నొకటిగా ప్రమాణగ్రంథములును పుట్టి యమలులోనికి వచ్చుచుండినవి. కొంతకాలమునకు మతశాఖయు దాని ప్రమాణగ్రంథమునుకూడ అంతరించెడిది. లేదా మతశాఖ అంతరించి, ప్రమాణగ్రంథము మాత్రము మిగిలెడిది. అట్లే ఒకానొక మతశాఖవారు తమ ఉదాత్తోన్నతాశయములను ఈ గీతలో రూపొందించి యుండ వచ్చును. గీత ఆ మతశాఖవారి ప్రమాణగ్రంథమై యుండ వచ్చు.

మూడవ విషయమునకు – కురుక్షేత్రయుద్ధమును గుఱించినదానికి–వ తము. ఆ యుద్ధము జరిగినదా లేదా అనుటకు ప్రత్యేకప్రమాణము చూపుట సాధ్యము కాదు. కౌరవులకును పాంచాలరాజులకును యుద్ధము జరిగె ననుటకు సందేహము లేదు. వేఱొక విషయము. మహాసైన్యములు వ్యూహములు తీరి పోరాడుటకాజ్ఞను నిరీక్షించుచు సిద్ధముగా నున్న రణరంగమున జ్ఞానమును భక్తిని యోగమును గూర్చిన అంత చర్చ సాగుట ఎట్లు శక్యము? యుద్ధభూమిలో ఆ గడబిడలో ఆ రొదలో శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదములో ప్రతిమాటను వ్రాసిపెట్టుటకు సంక్షిప్తలిపి (షార్టుహాండు) లేఖకు డుండెనా? ఈ కురుక్షేత్రసంగ్రామకథ అన్యాపదేశార్థకము (ఆలిగొరి) అని కొందఱి యభిప్రాయము. దాని యంతరార్థమును సంక్షేపించి చెప్పవలెననిన మానవుని హృదయములో మంచిచెడ్డలకు నిరంతరము జరుగుచున్న పోరాటమే దాని కర్థము. ఈ యభిప్రాయము యుక్తివిరుద్ధము కాదు.

ఇక నాల్గవ విషయము: అర్జునప్రభృతుల చారిత్రక యాథార్థ్యమును సందేహించుటకు కావలసినంత అవకాశ మున్నది. శతపథబ్రాహ్మణము బహుప్రాచీనగ్రంథము. దానియందొకచోట అశ్వమేధయాగము చేసినవారందఱి పేర్లను పేర్కొనబడియున్నవి. అందర్జునుని మునిమనుమడును పరీక్షిత్తుపుత్రుడునగు జనమేజయుని ప్రస్తావము కలదు. కాని, అర్జునప్రభృతుల పేర్లు లేవు సరికదా, వానికి సూచనయైనను లేదు. కాని, మహాభారతమందును తదితరగ్రంథములందును యుధిష్ఠిరుడు అర్జునుడు మున్నగువారు యాగము చేసినట్లు చెప్పబడియున్నది.

ఇక్కడ ఒక విషయమును ముఖ్యముగా జ్ఞప్తి యుంచుకొనవలసియున్నది. ఈ చరిత్రపరిశోధనలకును మన యథార్థలక్ష్యమైన

ధర్మసాధన కవసరమగు జ్ఞానసిద్ధికిని సంబంధము లేదు. చారిత్రకముగా ఈ సర్వము పూర్తిగా అసత్యమని నిర్ధారణఅయినను మన కెంతమాత్రమును నష్టము లేదు. అటు లయిన చరిత్రపరిశోధనలను అంతగా సాగించుటవలన ప్రయోజన మేమని మీరడుగుదురు. నిజమేమో తెలిసికొనవలె కనుక దాని ప్రయోజనము దానికి గలదు. అజ్ఞానములో బడి తప్పు డభిప్రాయములకు మనము కట్టుపడి యుండుట చెల్లదు. ఈ దేశములో అట్టి పరిశోధనల ప్రాముఖ్యమును గణింపనే గణింపరు. జనులకు మేలు గలిగించు విషయము బోధించుటకు, అట్టిబోధకు తోడ్పడు నేని, అసత్యము చెప్పినను తప్పు లేదని అనేక మతశాఖల సమ్మతము; అనగా లక్ష్యము సాధనమును సాధూకరించును. కనుకనే పెక్కు తాంత్రిక గ్రంథములు "మహాదేవుడు పార్వతి కిట్లు చెప్పెను" అని ప్రారంభమగును. కాని, సత్యమును గుర్తించుటయు సత్యమును విశ్వసించుటయు మనవిధి. సత్యమును పరిశీలింపకే, ప్రాచీనసంప్రదాయములందు మనవారి కున్న విశ్వాసప్రభావ మట్టిది. వారి కరచరణములను కట్టివేసినది. జీసను క్రైస్తు మహమ్మదు వంటి మహాపురుషులయినను సరే–అట్టి మూఢభావములను పెక్కింటిని విశ్వసించిరి. వానిని త్యజింపలేకపోయిరి. కాని, మీదృష్టిని సర్వదా సత్యముపైనే నిలుపవలె; సకలమూఢవిశ్వాసములను పూర్తిగా పరిత్యజింపవలె.

గీతలో నున్న విషయ మేమో మన మిప్పుడు తెలిసికొనవలయును. ఉపనిషత్తులను చదువుదుమేని వానిలో ఒకదానితో నొకదానికి సంబంధము లేక గహనములయిన విషయములగుండ ముందునకు పోవుదుమేని పోగాపోగా ఒక మహాసత్యమునుగుఱించి ఆకస్మికముగ ప్రవేశపెట్టబడిన సంవాద మొకటి కననగును. కీకారణ్యములో పయనించు బాటసారికి అక్కడక్కడ చిక్కులు వడ్డ ఆకులు ముండ్లు వేరులు గల్గి బహుసుందరమైన గులాబిపువ్వు కనబడినట్లు ఆ దృశ్యముతో పోల్చి చూచినప్పుడు తగినస్థానముల సొంపుగా అమర్పబడిన ఆ మహాసత్యముల బోలినది భగవద్గీత – శ్రేష్ఠ సుమముల చక్కని మాలవంటిది, లేదా చక్కని చెండువంటిది. ఉపనిషత్తులు పెక్కుచోట్ల శ్రద్ధను గుఱించి విస్తారముగా చెప్పును కాని అందు భక్తి ప్రస్తావము లేనే లేదు. మఱి భగవద్గీతలో నన్ననో భక్తి మాటిమాటికి చెప్పబడియుండుటే కాదు, భక్తిసార మందు పరమోచ్చస్థాయి నందుకొన్నది.

గీతలో చర్చింపబడిన ప్రధానాంశములు కొన్నిటిని పరిశీలింతము. అంతకు ముందున్న గ్రంథములనుండి భగవద్గీతను ప్రత్యేకించునట్టిదియు, భగవద్గీతకే సొంతమైనదియు నగు విశేష మేమి? అది యిది: గీత పుట్టుటకు పూర్వముకూడ యోగము జ్ఞానము భక్తి మొదలయిన మార్గములను దీక్షతో ననుసరించినవా రుండిరి. ఎవరికి వారు తమమార్గమే తదన్యములకంటె శ్రేష్ఠమైన దని చెప్పుచు వారు పరస్పరము కలహించుకొనుచుండిరి. ఈ విభిన్నపథముల సమన్వయమునకై ప్రయత్నించినవా రొక్కరైనను లేరైరి. వానిని సమన్వయించుటకు తొలిసారిగా ప్రయత్నించినవాడు గీతాకారుడే. ఆ నాటి వివిధపథములవారు చెప్పు విషయములలో శ్రేష్ఠాంశముల నీతడు స్వీకరించి వాని నన్నిటిని గీతాసూత్రమున గ్రుచ్చెను. సంపూర్ణసమన్వయమును కృష్ణుడు సాధింపలేకపోయినచోట్లకూడ పందొమ్మిదవ శతాబ్దమున రామకృష్ణపరమహంస సాధించినాడు.

అనంతరవిషయము నిష్కామకర్మ: అనగా నిస్సంగముగ కర్మ ననుష్ఠించుట. ఈ కాలమున ప్రజలు దీనిని బహువిధములుగా అర్థము చేసికొనుచున్నారు. సంగము లేకుండుట యనగా ఎట్టిప్రయోజనము నుద్దేశింపకుండుట యని కొంద అందురు. అదియే నిజమైన యర్థమైనచో హృదయములేని పశువులు, ఈ గోడలు నిష్కామకర్మాచరణకు పరమోత్కృష్టనిదర్శనము లగును. చాలమంది జనకునే ఉదాహరింతురు. తమ్మ జనకునితో సమానులుగా, నిష్కామకర్మలో ఆరితేఱినవారినిగా పరిగణింపవలె నని కోరుదురు. జనకుని(=తండ్రి) గొప్పతనము బిడ్డలను కనుటచేత కలిగినది కాదు. కాని, వీ రందఱును గుంపెడేసి బిడ్డలకు తండ్రులై ఆఒక్కయోగ్యతచేతనే తాము జనకులు కావలె నని కోరుకొందురు. అది కుదురదు. నిజమైన నిష్కామకర్మి పశువుగా గాని జడుడుగా గాని, హృదయశూన్యుడుగా గాని యుండరాదు. అతడు తామసికుడు కాడు, శుద్ధసత్త్వసంపన్నుడు. అఖిలజగత్తును ఆలింగనముచేసికొనగలంతటి ప్రేమతో, సానుభూతితో ఆతనిహృదయము నిండి యుండును. సర్వాలింగనసమర్థము లగు అతని ప్రేమయు సానుభూతియు సాధారణముగా లోకుల కర్థము కాదు.

వివిధ ధర్మమార్గముల సమన్వయము, నిష్కామకర్మ – ఇవి భగవద్గీతలో గల రెండు విశేషములు:—

ఇక రెండవ యధ్యాయమునుండి కొంచెము చదువుదము—

సంజయ ఉవాచ:

తం తథా కృపయావిష్ట
మశ్రుపూర్ణాకులేక్షణమ్
విషీద న్త మిదం వాక్య
మువాచ మధుసూదనః

శ్రీ భగవా నువాచ:

కుత స్త్వా కశ్మల మిదం
విషమే సముపస్థితమ్
అనార్యజుష్ట మస్వర్గ్య
మకీ ర్తికర మర్జున॥
క్లైబ్యం మాస్మగమః పార్థ
నైత త్త్వ య్యుపపద్యతే
క్షుద్రం హృదయదౌర్బల్యం
త్యక్త్వోత్తిష్ఠ పర న్తప॥

సంజయు డిట్లు చెప్పెను:

అట్లు దయావిష్టుడును నీరు నిండుటచే కలగిన నేత్రములు కలవాడును విషాదమునొందుచున్నవాడు నగు నర్జునునితో మధుసూదను డిట్లు పలికెను.

భగవాను డిట్లు పలికెను:

ఈ సంకటసమయమున ఈ మోహము నీ కెక్కడినుండి దాపురించిన దోయి? అర్జునా, ఇట్టి మోహమును పొందువారు అనార్యులు. ఇది అప్రతిష్ఠాకరము, స్వర్గప్రాప్తికి ప్రతిబంధకము.

పార్థ, పిఱికితనమును పొందకు. ఇది నీకు తగదోయి. తుచ్ఛమగు ఈ హృదయదౌర్బల్యమును విడిచి ఓ పరంతపా, లెమ్ము.

'తం తథా కృపయావిష్టమ్' అనుటతో ప్రారంభమగు శ్లోకములలో ఎంతసుందరముగా ఎంతటి కవిత్వపు సొబగుతో అర్జునుని వాస్తవపరిస్థితి వర్ణింపబడినది! అంతట శ్రీకృష్ణు డర్జునునకు హిత ముపదేశించును. 'క్లైబ్యం మాస్మగమః పార్థ' ఇత్యాది మాటలచే అత డర్జునుని

పోరాడు మని పురికొల్పుచున్నాడే, ఎందులకు? ఏల యన, శుద్ధసత్త్వగుణప్రాధాన్యము తల మునుకలై, అందుండి పుట్టినది కాదు అర్జునుని యుద్ధవిరక్తి. అతనికి ఈ వైముఖ్యమును గలిగించిన దెల్ల తమోగుణమే. సంపద కలుగనీ, ఆపదరానీ, సకలజీవితపరిస్థితులందును సమాన ప్రశాంతత గల్గియుండుట సత్త్వగుణునిస్వభావము. అర్జునుడు భయపడినాడు, కృపావిష్టుడైనాడు. అతడు యుద్ధభూమికి వచ్చినది పోరాడుటకే, కాని వేఱొకందుకు కాదు. పోరాడుదమను సహజావబోధమును ఇష్టమును అతనికున్న వనుటకు, అతడు యుద్ధభూమికి వచ్చుటే ప్రమాణము. మన జీవితములలోకూడ అట్టి సందర్భములు తఱచు కలుగుచుండును. అనేకులు తాము సాత్త్వికస్వభావుల మని యనుకొందురు. యథార్థమునకు వారు తామసికులే గాని మఱేమియు కారు. అనేకు లశుచిమార్గాలలో జీవించుచు తాము పరమహంసల మనుకొందురు! ఎందుచేత? పరమహంసలు జడులుగానో పిచ్చివారుగానో అశుద్ధాత్ములుగానో ఉందు రని శాస్త్రములలో చెప్పబడినది. పరమహంసలు శిశువులతో పోల్చబడినారు. ఇట సామ్యము పాక్షికము. పరమహంసయు పసిబిడ్డయు ఒక్కరు కారు, అభిన్నులు కారు. కాని వారు విపరీతపరాకాష్ఠలు (ఎక్స్ట్రీమ్ పోల్స్) కావున ఒక్కవిధముగానే ఉన్నట్టు కనబడుదురు. ఒకరు జ్ఞానాతీతులు మఱొకరు పూర్తిగా అనధిగతజ్ఞానులు. కాంతిస్పందన మతివేగముగా నున్నను అతిమందముగా నున్నను అది మన కనుచూపున కందదు. కాని యొకదాని యుష్ణమత్యధికము, మఱొకదానియం దుష్ణము లేనే లే దన వచ్చును. పరస్పరవిరుద్ధములగు సత్త్వతమోగుణముల విషయముకూడ నింతే. కొన్ని విషయములలో అవి అభిన్నములుగానే కనబడును. కాని ఆ రెంటికి పరస్పర మపారమగు భేదము గలదు. సత్త్వగుణవేషమున త న్నమర్చుకొనుట తమోగుణమునకు మిక్కిలి యిష్టము. ఇక్కడ మహావీరు డగు నర్జునునియం దది దయారూపమున వెల్వడినది.

అర్జునుని వశముచేసికొన్న యీ భ్రాంతిని నివారించుటకు భగవంతు డేమి చెప్పెను? ఎవరిని గాని పాపి యని దూషింప వల దని, అతనియందున్న సర్వశక్తివంక కతని చూపును మరల్పవలసినదని నే నెప్పుడును చెప్పుచుందునే, అటులనే భగవంతు డర్జునునకు చెప్పెను: "నైతత్ త్వయ్యుపపద్యతే" "ఇది నీకు తగదోయి" "నీ వాత్మవు, సమస్తపాపముల కతీతుడవు, అనశ్వరుడవు. నీ యథార్థస్వరూపమును మఱచిపోయితివి. "నేను పాపిని, దేహదోషాపన్నుడను, మనోవ్యధితుడను" అను నీ తలంపే నిన్నిట్టివానినిగా చేసినది – నీ కిది తగ దోయి" అని భగవానుడు చెప్పెను. "క్లైబ్యం మాస్మగమః పార్థ" "పార్థా, క్లైబ్యము నొందకు! లోకములో పాపము లేదు, దైన్యము లేదు, వ్యాధి లేదు, విషాదము లేదు. ప్రపంచములో పాప మన దగిన దేదయిన కల దేని అది యిదే – 'భయము.' నీయందు గూఢముగా నున్న శక్తిని బహిర్గతము చేయు ఏపనియైనను పుణ్యమనియును, దేహమును మనస్సును దుర్బలపఱచు పనియే నిజమగు పాప మనియును గ్రహింపుము. ఈ దౌర్బల్యమును ఈ భీరుత్వమును దులిపి వేసికో! క్లైబ్యం మాస్మగమః పార్థ! నీవు వీరుడవు. ఇది నీకు తగనిది."

బిడ్డలారా, క్లైబ్యం మాస్మగమః పార్థ, నైతత్ త్వయ్యుపపద్యతే అను ఈ సందేశమును మీరు లోకమునకు చాటుదు రేని సమస్త

వ్యాధి, విషాదము, పాపము, దుఃఖము ఈ పృథివినుండి మూడుదినములలో మటుమాయ మగును. ఈ దౌర్బల్యపుతలంపు లేవియు ఎక్కడను ఉండవు. ఇప్పు డిది ఈ భయకంపన ప్రవాహము సర్వత్ర కలదు. ప్రవాహమును త్రిప్పివేయుడు. దీనికి వ్యతిరిక్తమగు స్పందనమును గొంత తెండు. అప్పటి యద్భుతపరివర్తనమును కనుడు! మీరు సర్వశక్తులరు—పొండి. ఫిరంగియెదుటికి పొండి. భయపడకుడు. ఎంతటి హీనపాపిని గాని ద్వేషింపకుడు. అతని బాహ్యమును జూడకుడు. మీ చూపును లోనికి మరల్పుడు. అచ్చట పరమాత్మ ఉన్నాడు, భేరీ ప్రమోగించినట్లుగా లోక మంతటను ఘోషింపుడు: "నీలో పాపము లేదు; నీలో దైన్యము లేదు; నీవు అఘటితఘటనా శక్తినిధివి. లెమ్ము. మేల్కొనుము, నీలోని దివ్యత్వమును వ్యక్త మొనర్పుము."

క్లైబ్యం మాస్మగమః పార్థ
నైత త్త్వ య్యుపపద్యతే
క్షుద్రం హృదయ దౌర్బల్యం
త్యక్త్వో త్తిష్ఠ పరంతప.

ఈ ఒక్కశ్లోకమును పఠించిన చాలు సమగ్రగీతాపారాయణఫలము పూర్తిగా కలుగును. గీతోపదేశమంతయు ఈ ఒక్కశ్లోకములో పొందుపడి యున్నది.

జీవజనార్దనారాధనము

ఒక్కగంతవ్యమునకు దారులు పెక్కులుండ వచ్చు ననుటయు, ఆ దారులలో దేని ననుసరించినను అది ఆ గంతవ్యమునకు తప్పక చేర్చు ననుటయు వేదాంతసిద్ధాంతమునందలి మహోదాత్తాశయములు. కర్మయోగము భక్తియోగము రాజయోగము జ్ఞానయోగము అనునవి నాలుగును ముక్తిమార్గములుగ స్థూలముగ పరిగణితములై యున్నవి. ఈ నాలుగును ఒకదాని కొకటి యంటనంత వేఱైనమార్గములు కావు. కర్మయోగమున కర్మజ్ఞానము లుండక పోవు, భక్తియోగమున కర్మజ్ఞానము లుండక పోవు, జ్ఞానయోగమున కర్మము భక్తియు నుండకపోవు. ఒక్కొక్కయోగమునను ఒకభావము అంగిగను తక్కినవి అంగములుగను పొందుపడియుండు ననుట గమనార్హము. కర్మయోగములో అంగి కర్మము, భక్తిజ్ఞానములు అంగములు; భక్తియోగములో అంగి భక్తి, కర్మజ్ఞానము లంగములు; జ్ఞానయోగములో అంగి జ్ఞానము, భక్తియు కర్మము నంగములు.

అన్ని యోగములకును లక్ష్యము బంధవిముక్తియే. అణువు మొదలుకొని మానవునివఱకు ప్రతిదియు విముక్తినొందుటకే పాటుపడుచున్నది. అందఱి పనులకు అన్నిపనులకు ప్రేరకము స్వాతంత్ర్యాభిలాషయే. యోగి కోరునది స్వాతంత్ర్యమే, దోపిడిగాని కభిలషితమును స్వాతంత్ర్యమే. స్వాతంత్ర్య ప్రాప్తికై పెడదారి పట్టినచో దుష్కృత మనిపించు కొనును, సరిదారి పట్టినచో సుకృత మనిపించుకొనును. పెడదారిలో గాని సరిదారిలో గాని ముందున కీడ్చుక ప్రాణులను ప్రేరించునది స్వాతంత్ర్యాభిలాషయే. విశ్వచరిత్ర సర్వస్వమును 'స్వాతంత్ర్యమునకై పడుపాట్లు,

సాగించు పెనుగులాట' అని సంక్షేపించి చెప్పవచ్చు.

స్వాతంత్ర్యలక్ష్యమును చేరుటకై మానవుడు సాగించు యాత్రయే మానవునకు గల యీ స్వాతంత్ర్యాభిరతియే ప్రతిమతములోను ప్రతిబింబితమై యున్నది. నీతిపరతకును నిస్స్వార్థపరతకును పునాదిగ నుండునది కూడ ఈ స్వాతంత్ర్యాభిరతియే. విశ్వజనతాసంక్షేమమునకై ఒకడు పాటుపడుచున్నాడనగా అర్థమేమి? అతనిలో 'తాను' అనెడి సంకుచిత వ్యక్తిత్వ మంతరించినదని యర్థము. విశ్వముగ విస్తరిల్లియుండునది తనిలోని యాత్మయే అనుట అతని కనుభూతమైనదని యర్థము. ఇదే 'జీవో బ్రహ్మైవ' అను ప్రబోధము. అన్ని యోగముల కిదే లక్ష్యము. కర్మయోగలక్ష్యము నిదే, నిష్కామకర్మాచరణముచే సంసారబంధవిముక్తి నధిగమించుటే కర్మయోగము నీతిశాస్త్రసర్వస్వము నొక్కవాక్యమున సంగ్రహింప వచ్చు. స్వార్థపరతయే అవినీతి, స్వార్థత్యాగమే నీతి. ఇట్టిది స్వార్థపరత, ఇట్టిది స్వార్థపరత కాదను నిర్ణయము దేశకాలములనుబట్టి రవంత భేదిల్ల వచ్చును.

నిస్స్వార్థముగను కేవలము పరార్థముగను సత్కర్మల నాచరించుటద్వారా సంసారవిముక్తి నొందుటే కర్మయోగము. తర్కముచే జ్ఞానియు ప్రేమచే భక్తుడును పరిష్కరించుకొను సమస్యను కర్మయోగి కర్మాచరణముచేతనే పరిష్కరించుకొనును. కర్మయోగికి ఏసిద్ధాంతములోను నమ్మక ముండ నక్కఱ లేదు. దేవునిలో నైత మతనికి నమ్మకము లేకపోవచ్చు.

మనము చేయగల లోకసేవకు గల పరిమితులను గూడ గుర్తింపవలెను. క్షుధార్తునికి అన్నము పెట్ట వచ్చు. అప్పటి కాకలి తీఱి పోవును కాని ఆకలి మరల కలుగనీయక మనము చేయజాలము. మనము సాగించు కష్టనివారణోద్యమము లన్నియు తాత్కాలిక ఫలప్రదములే కాని వేఱు కావు. కష్టములను లోటుపాట్లను మనము ప్రపంచమునుండి తఱిమివేయజాలము. ఒకచోట వానిని మనము తొలగింతుమేని మఱొకచోట అవి కలంచుచుండును. కావున ప్రపంచచరిత్రలో నాటినుండి నేటివఱకు కష్టపరంపరలును కష్టనివారణోద్యమాలపరంపరలును సాగుచునే యున్నవి, సాగుచునే యుండగలవు. లోకమున ఉన్న మంచి కాని చెడుగు గాని మొత్తము ఎప్పుడును ఒకంతే. మంచిని కలిగించుటకును చెడుగును తొలగించుటకును మానవులు నిర్వర్తించు ప్రణాళికల ఫలితముగా చెడుగున్న చోటికి మంచి వచ్చి చేరును, చెడుగు వేఱొకచోటును చూచుకొనును, దానికి మఱొకచోటు లభించి తీరును. కడలి కెరటములకు వలె పోటుపాటులు మంచికిని ఉన్నవి, చెడుగునకును ఉన్నవి. ప్రపంచమంతటను చెడుగును తుడిచివేసి మంచినిమాత్రమే ఉండనిత్తు మనుకొనుట— ప్రాణులకు చావులేకుండ చేసి బ్రతుకును మాత్రమే గలిగింతు మనుకొనుటే.

ప్రపంచమానవులలో వారి పరిస్థితులలో పరిసరాలలో పరికరాలలో కననగుచున్న యెచ్చుతగ్గులను రద్దుచేసి సమత్వమును కలిగింపవలె అను ఉద్యమమును ఇట్టిదే, అనగా అసాధ్యమే అనుట. ఎచ్చుతగ్గు లన్నియు పుట్టుకతో వచ్చినవే. ఎచ్చుతగ్గు లేర్పడుటే సృష్టి. సృష్టి యెచ్చుతగ్గులమయమే. సృష్టి యున్నంత కాలము ఎచ్చుతగ్గు లుండుటే కాదు, వర్ధిల్లు చుండును. సమస్తమును ప్రళయమున మునింగినప్పుడు ఎచ్చుతగ్గులు సమసి సర్వసమత్వము సిద్ధించును. 'డెత్ ది లెవలర్' మృత్యుదేవత

సర్వసమీకర్త. ఉత్పత్త్యభివృద్ధివినాశములు కాలధర్మములు, వస్తుధర్మములు. ఉత్పత్తిని గాని అభివృద్ధినిగాని వినాశమునుగాని మనము నివారింపజాలము. అవి అనివార్యములే అనుట. ఉత్పత్త్యభివృద్ధులు 'సృష్టి' యను శీర్షిక క్రింద నమరును. వినాశమే ప్రళయము. సృజనోద్యమములును సంహారణోద్యమములును ప్రక్క-ప్రక్కనే సాగిపోవుచుండును. అది ప్రకృతిధర్మము ఎచ్చుతగ్గులవంకకు సాగునవి సృజనోద్యమములు, సమీకరణమువంకకు సాగునవి సంహారణోద్యమములు. ఈ రెండు విధాల ఉద్యమాలలో ఒకటి ఆగనీ, ఒక్కటి మాత్రమే సాగనీ—అని యనుకొనుట అవివేకము.

ఒకదానిలోపల ఒకటిగా చక్రము లమరియున్న మహాయంత్రము వంటిది యీ సంసారము. అందు తగుల్కొన్న ప్రాణి దానివశమే. చేత నున్న పని ముగిసినవెంటనే మనము విశ్రమింపవచ్చు ననుకొందుము. కాని ఆ పనిలో నాల్గవభాగమైనను ముగియక మున్నే తరువాతి పని మనకై వేచియుండును. ఇందుండి బయట పడుటకు ఉన్నదారులు రెండే, యంత్రముజోలి పెట్టుకొనక ఎడసి యుండుట అనున దొక మార్గము. అందు లోతునకు జొచ్చి కర్మమర్మము నెఱిగి కర్మమునే విముక్తికి సాధకముగ జేసికొను మార్గము రెండవది. మొదటి మార్గ మతి దుష్కరము. కావున రెండవ మార్గమే శరణ్యము. కర్మయోగము మనకు బోధించునది దానినే.

ప్రయోజనాంతరసాధనముగ నొనర్పబడు కర్మము జఘన్యము. స్వతఃప్రయోజనముగ నొనర్పబడు కర్మము ఉత్తమము. మానవు డలవఱచుకొనవలసినది నిస్స్వార్థపరతను, లక్ష్యముగ నుండదగిన దదే. 'కర్మ ణ్యేవాధికార మా ఫలేషు కదాచన' ఫలముపై చూపు పెట్టక కర్తవ్యమును నెఱవేర్పవలయును. ఆలాగాచరింపబడిన కర్మము సంసారబంధ విచ్ఛేదకము. రాజ్య భోగభాగ్యములనెల్ల త్యజించి, జగజ్జనుల కష్టముల తన కష్టములుగ భావించి వానిని తొలగింప ఇంతంతనరానంతగ పాటుపడి ఉజ్జీవనమార్గమును గనుగొని ప్రజాళికి కఱపి ధన్యుడైన బుద్ధదేవు డాదర్శకర్మయోగి. స్వార్థపరతను తుడిచివేసికొని ప్రజారాధన రూపమైన నడవడి నలవఱచుకొనుటే ఆయన తా నాచరించి నదియు ప్రచారము చేసినదియు.

భీష్ముడు తెల్పిన శ్రీకృష్ణుని మాహాత్మ్యము

శ్రీ మైలవరపు వేంకటశాస్త్రిగారు

ధర్మరాజు తాను జేయించిన బంధువధకపరిమితదుఃఖము నొందుచుండ వ్యాసాది మహామునులును మహాద్భుతప్రభావశాలియగు శ్రీకృష్ణుడును పెక్కు ఇతిహాసములను దెలిపి యతనిదుఃఖమును బోగొట్ట యత్నించిరి. కాని యతనిదుఃఖము కొంచెమేనియు శాంతిం దాయెను. ఆ ధర్మరాజు మాటిమాటికి తన మిత్రజ్ఞాతిగురుజనములమరణమును దలచుకొని స్నేహమోహావశుడై అజ్ఞాననిబిడచిత్తముతో నిట్లు పలుకజొచ్చెను :

అయ్యో, మిగుల దురాత్ముడను అజ్ఞుడను. తుదకు కుక్కలకును నక్కలకు నాహారము

కాదగిన యీ తుచ్ఛశరీరమును సుఖింప జేయుటకు లెక్కకు మిక్కిలియైన సైన్యములను జంపించితిని. నాయంతటి యవివేకి లోకమున మఱొకడు గలడా? బాలురను బ్రాహ్మణులను మిత్రులను తండ్రులను తమ్ములను గురువులను నిర్దయుడనై చంపించిన నాపాపము పదివేల జన్మములకైనను తీఱునా? చేసినది ధర్మయుద్ధము, చంపినదిశత్రులను, కావున దోషము లేదందురా? ఆ మాట సరి కాదు. ప్రజాకంటకులైన శత్రువులను జంపుట ధర్మమైన కావచ్చును కాని, దుర్యోధనుడు ప్రజలను కాపాడుచుండె నే కాని రాపాడ లేదే. రాజ్యలోభము చేత కదా నే నిందఱను జంపించినది! అది ఎట్లు పాపము కాకపోవును? పురుషుల నందఱిని జంపుట వారిస్త్రీల కేన లేని ద్రోహము కదా? ఏ కర్మముచేసిన అందుకు ప్రాయశ్చిత్తమగును? కర్మముచే కర్మము తొలగునా? దేహమునంటిన బురద బురదనీటిచే తొలగునా? కల్లుముంతకు శుద్ధి, కల్లుచే గలుగునా? యుద్ధమున నొనరిన నరహత్య యాగరూపము జేయు పశుహత్యచే తొలగునా?

ఇట్లు ధర్మరాజు ప్రజాద్రోహమునకు మిగుల వగచుచు సకలధర్మములను దెలిసికొంద మను తలంపుతో కురుక్షేత్రమున వీర శయనము నలంకరించియున్న భీష్ముని దర్శింప బయలుదేఱెను. తమ్ములును ఉత్తమతురగములను బూంచిన స్వర్ణాలంకృతరథముల నధిరోహించి వెంబడించిరి. ధౌమ్యవ్యాసప్రముఖ బ్రాహ్మణులును బయనమైరి. అర్జునునితో నేకరథస్థుడై భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణుడును బయలుదేఱెను. అందఱును కురుక్షేత్రమున భీష్మసన్నిధానమునకు జేరుకొని ప్రణమిల్లిరి. భీష్ము డాకాశమునుండి దిగివచ్చిన దేవతవలె ప్రకాశించుచుండెను. దేవర్షి బ్రహ్మర్షి రాజర్షులనేకులు భీష్మసందర్శనార్థము వచ్చిరి. వారిలో ప్రముఖులు: పర్వతుడు, నారదుడు, వ్యాసుడు, ధౌమ్యుడు, బృహదశ్వుడు, భరద్వాజుడు, పరశురాముడు, శుకుడు, వసిష్ఠుడు, ఇంద్రప్రమదుడు, త్రితుడు, కృత్సమదుడు, అసితుడు, కక్షీవంతుడు, గౌతముడు, అత్రి, విశ్వామిత్రుడు, సుదర్శనుడు, కశ్యపుడు, అంగీరసుడు, వారి శిష్యులు. ఇట్లు వచ్చిన మునీశ్వరుల కందఱికిని ధర్మజ్ఞుడును దేశకాలవిభాగవిదుడునగు భీష్ముడు యథావిధి పూజ చేయించెను. కృష్ణుని ప్రభావము నెఱిగినవాడు కావున లీలామానుష విగ్రహధారియై తనముందు నాసీనుడై యున్న యీ దేవుని హృదయకమలమున జేర్చుకొని మానసోపచారములచే పూజించెను. వినయప్రేమసంయుతులైన పాండవులను కుశల మడిగి ఆదరించి ధర్మరాజాదులతో ని ట్లనెను—

"నాయనలారా, ధర్మమందును బ్రాహ్మణులందును శ్రీకృష్ణునందును భక్తి గల మీకు దాపురించిన కష్టములకు మిగుల విచారించుచున్నాను. భర్తయగు పాండురాజు మరణించి నప్పటినుండి మీతల్లి కుంతి మీ నిమిత్తము మాటిమాటికిని పలుదుఃఖము లనుభవింపవలసి వచ్చెను. అయినను అందుగూర్చి చింతిల్లకుడు. సకలప్రాణులును కాలమునకు వశంగతులు. కాలమున కసాధ్యము లేదు. కేవలము ధర్మదేవతకు కుమారుడైన అజాతశత్రువు రాజుగా నుండెను. గదావీరుడగు భీముడును గాండీవ మహాధన్వియగు నర్జునుడును అతనికి తమ్ములు, లోకనాథుడైన భగవంతుడు శ్రీకృష్ణుడు మిత్రము. ఇట్లు ధర్మబలము దేహబలము అస్త్రబలము దైవబలము గల మీకు కష్టములు దాపురించె నన్నచో ఇది కాలప్రభావము గాక వే ఱేమి?

శ్రీకృష్ణుని దివ్యలీలలను ఆకళించుకోలేక బ్రహ్మాదులుసైతము మోహము నొందుచున్నారు. అట్లుండ వానిని గ్రహింపగలవారెవ రున్నారు? సమస్తప్రాణుల సుఖదుఃఖములు కాలాధీనములు. సుఖదుఃఖనిమిత్తములైన కర్మములు కృష్ణుని కధీనములు. కాన ఈ కృష్ణుని విహితము ననువర్తించుచు ప్రజలను ప్రేమానురాగములతో పాలింపుడు.

ఈ శ్రీకృష్ణుడు భగవంతుడు. ఇతడు పరమపురుషుడైన నారాయణమూర్తి. ఇతడు తనమాయచే లోకమును మోహింపజేయుచు యాదవులందు నిగూఢముగ ప్రవర్తించుచున్నాడు. గుహ్యమయిన యీ కృష్ణుని మాహాత్మ్యమును ఈశ్వరు డెఱుగును, దేవర్షియైన నారదు డెఱుగును, భగవంతుడైన కపిలముని యెఱుగును. వీరు కాక అతని మహిమ నెఱిగినవారు వేఱెవ రున్నారు? ఓ ధర్మరాజా, నీ వీ కృష్ణుని బావమఱిదిగాను మిత్రునిగాను దూతగాను మంత్రినిగాను సారథిగాను దలంచుచున్నావు. ఈ కృష్ణుడు పరమపురుషుడు కాని, నీ వనుకొన్నట్లు మనుష్యమాత్రుడు కాడు. మీరు చేయుమన్న నీచకృత్యముల నెల్ల ఆచరించినను, సేవకగత నికృష్టత్వ మతనికి లేదు. దేహాత్మభ్రాంతి లేక, ద్వితీయవస్తుశూన్యుడై, ప్రకృతిపురుష ప్రముఖవస్తుజాతము స్వశరీరముగ గలవాడు కాబట్టి అన్నిటిని సమదృష్టి జూచు నతనికి మతివైషమ్యము లేదు. అట్లు సర్వసముడైనను భగవంతుడు తన యేకాంతభక్తులపట్ల మిగుల దయ వర్షించును. కానియెడల భక్తుడనై కాలవశమున ప్రాణములు విడువ నున్న నాకీ కృష్ణు డిట్లు దర్శన మనుగ్రహించునా? ఇతని దర్శనమువలన గలుగు ఫలము నిరుపమానము. యోగీశ్వరులు భక్తిసంయుతములైన తమ చిత్తముల నేదేవునందు జేర్చి నామముల గీర్తించుచు కళేబరములు విడిచి కామముక్తులును కర్మముక్తులు నగుదురో ఆ దేవుడు ఈ శ్రీకృష్ణుడే. నామకీర్తనమే కామకర్మవిముక్తప్రదమును మోక్షసుఖసంధాయకమునగు నేని ఇక సాక్షాద్దర్శనప్రభావము నింతటి దని చెప్పగలమా? ప్రసన్నమందహాస సుందరమును అరుణనేత్రాంచితమునగు వదనారవిందముతో చతుర్భుజుడు దేవదేవు డీ భగవంతుడునాధ్యానమునకు విషయీభూతుడై నేనీ కళేబరము త్యజించునందాక ఎట్టయెదుట వెలసియుండగనుట నాభాగ్యము.

ధర్మరాజు శరపంజరమున శయనించియున్న భీష్ముని ప్రార్థించి సకలధర్మములను చెప్పించుకొనెను. పురుషధర్మములను స్త్రీధర్మములను వర్ణధర్మములను ఆశ్రమధర్మములను ప్రవృత్తినివృత్తిధర్మములను దానధర్మములను రాజధర్మములను మోక్షధర్మములను భగవద్ధర్మములను—భీష్ముడు ఇతిహాసములందును వ్యాఖ్యానములందును ప్రస్తుతములైన సకలధర్మములను సంగ్రహముగాను విపులముగాను వివరించి చెప్పెను. ఇట్లు చెప్పుచుండగా స్వచ్ఛందమరణుడగు భీష్ముడు నిరీక్షించుచుండిన యుత్తరాయణకాల మేతెంచెను.

అంతట భీష్ముడు మాటాడుట మాని దేహాదిసంబంధమును విసర్జించి, వికసత్పీతాంబరుడై ఎట్టయెదుట వేంచేసియున్న చతుర్భుజుని శ్రీకృష్ణుని తన మనసున నిల్పుకొని నిమీలితనేత్రుడై ఆ దివ్యమంగళరూపమును ధ్యానింపదొడగెను. ఈ ధారణచే భగవత్ప్రాప్తికి విలంబము కలిగించెడి ప్రారబ్ధము నశించినది. దేహమున ఆయుధప్రహారముల బాధ తొలగెను. ఇంద్రియముల వ్యాపారములు నివర్తిల్లెను. దేహాత్మభ్రాంతి మాసెను. భీష్ముడు

జనార్దనుని నానారీతుల స్తుతించి, ఘనో వా గ్దృష్టులద్వారా ప్రత్యగాత్మ నాయనయం దనుసంధానము గావించి, శ్వాసవాయువుల నిరోధించి శరీరమును వీడి అర్చిరాదిమార్గమున పరమపురుషునిలో జేరిపోయెను.

అచట నున్నవా రందఱు రాత్రివేళ పక్షులవలె మౌనము వహించిరి. మింట దేవ దుందుభులు మ్రోగినవి, పూలజల్లులు కురిసినవి. ధర్మరాజు వ్యాసాదుల యనుమతమున భీష్ముని కళేబరమున కంత్యసంస్కార మొనర్చి ముహూర్తకాలము దుఃఖవివశు డయ్యెను. మును లందఱు వేదాంతవేద్యరహస్యప్రఖ్యాపకములగు దివ్యనామములతో శ్రీకృష్ణుని స్తుతించి ఆ దేవుని తమ చిత్తముల హత్తించుకొని వీడ్కొనిరి. ధర్మరాజు శ్రీకృష్ణు నానతి మేరకు పైతృకమగు రాజ్యమున నభిషిక్తుడై ధర్మము తప్పక ప్రజల పాలింప నారంభించెను. కృతకృత్యుడై శ్రీకృష్ణుడు సంతోషించెను. శ్రీకృష్ణుని సంతోషము భువనమంగళము.

కృష్ణుని యుపదేశములు

ప్రాణేశ కుమార

పరంజ్యోతి శ్రీకృష్ణుడు శ్రావణ (సింహ) మాస బహుళాష్టమినాటి నిశీథమున అవతరించెను. అవతరించినది కారాగారమున; చుట్టును కటిక చీకటి. ప్రపంచము నంతటిని అజ్ఞానాధర్మాంధకారము కూడ ఆవరించియుండెను. కృష్ణు డను పేరునకు నల్లనివా డని యర్థము. ఆయన మేనివన్నె కూడ శ్యామసుందరమే. పేరు, వన్నె, వేళ—సర్వము నలుపే. కాని తన అద్భుత జీవితముచేతను ఉపదేశముల చేతను ఆయన వెలువరించిన వెలుగు మతతత్త్వ శాస్త్రముల నన్నిటిని వెలుగొందించినది. లీలాశుకుడు ఈలా గన్నాడు.

తమసి రవి రివోద్యన్, మజ్జతా మమ్బురాశౌ
ప్లవ ఇవ, తృషితానాం స్వాదువర్షీవ మేఘః
నిధిరివ విధనానాం, దీర్ఘతీవ్రామయానాం
భిషగివ-కుశలం నో దాతు మాయాతు శౌరిః.

"చీకటి కలిగినప్పుడు సూర్యు డుదయించినట్లును, సముద్రమున మునిగిపోవుచున్నవానికి నావ చేకూరినట్లును, దప్పిగొన్నవానికి నింపైన వర్షమును మబ్బు కురిసినట్లును, పేదకు పెన్నిధి దొరకినట్లును, దీర్ఘరోగమున బాధపడువారికి వైద్యుడు లభించినట్లును – సంసార బద్ధులమైన మమ్ము రక్షింప శ్రీకృష్ణు డరుదెంచును గాక."

భాగవతమున కృష్ణుడు పూర్ణావతారు డని ప్రస్తుతుడై యున్నాడు. మానవరూపమున నున్నను నిరవధికశక్తిప్రభావములు శ్రీకృష్ణున కుండినవి. ఈ యొక్క యవతారముననే ఆయన పెక్కుభూమికలను నిర్వహించినాడు, ముద్దుతుంటరి బాలుడుగ, మురళీమోహనుడుగ, విశ్వాకర్షక గోపాలుడుగ, రాజ్యతంత్ర నిష్ణాతగా, సారథిగ, పరతత్త్వోపదేశకు డగు ఆచార్యుడుగ మిత్రభక్తదీనులకు సంరక్షకుడుగ, ప్రపన్నులకు మోక్షప్రదుడుగ పనివడినాడు. జగజ్జ్యోతిగను అందఱికిని దృష్టిచిత్తాపహారుడుగను తనరినాడు. పరిస్థితులకు పరిసరములకు అనుగుణముగ సమస్తమును చక్కబఱచు శ్రీకృష్ణుని సామర్థ్యము అద్వితీయము.

శ్రీకృష్ణునిముఖ్యోపదేశములు రెండు. (1) విభిన్నాశయముల సమన్వయము, (2) కర్మయోగాదర్శము. విశ్వవ్యాప్తమగు పరమార్థమును గుఱించి వర్ణశాఖవిభేదములను పాటింపక అందఱికిని ఆయన కావించిన పరమార్థప్రదానము లోకోత్తరమైనది. ఇంతటి హృదయవైశాల్యము గల లోకాచార్యులలో ఈయనే ప్రథముడు.

విభిన్నాశయముల సమన్వయము

విభిన్నాశయములకు శ్రీకృష్ణుడు సమకూర్చిన సమన్వయము ప్రశంసార్హము. భగవద్గీతను ఉపనిషత్సారమందురు. ఉపనిషత్తులందలి వివిధభావములను భగవద్గీతలో ఆయన సమరసభావముతో సమన్వయించి యున్నాడు. మోక్షమార్గములుగ పరిగణితములైన కర్మయోగమునకు, భక్తియోగమునకు, జ్ఞానయోగమునకు భగవద్గీతలలో సమకూర్పబడిన సమన్వయము ఉదాహరణము. భగవద్గీతలకాలమున వివిధదర్శనాలవారు విభిన్నాదర్శములను గఱపుచుండిరి. నేతినేతిమార్గమున పరతత్త్వాన్వేషణము, ఆత్మసమర్పణము, ప్రగాఢభక్తి క్రతుకలాపములసమ్యగనుష్ఠానము యోగాభ్యాసము ఇన్నియు భగవత్సాక్షాత్కారమునకు ఇన్నిమార్గములుగ గణింపబడుచుండినవి. భగవద్గీత వీనిలో ఒక్కొక్కదానిని సముచితస్థానమున నెలకొల్పి ఇన్నింటిని అఖండమగు నొక మార్గమున అవయవములుగ నిరూపించెను. ఇదే శ్రీకృష్ణుని గొప్పతనము. కర్మము, భక్తి, జ్ఞానము అనునవి ప్రాప్యసిద్ధికి మార్గములుమాత్రమే కావనియు మానవుని యాధ్యాత్మికపురోగతిలో ఈమూడును మూడు మెట్లనియు భగవద్గీత ఉపదేశించినది.

కర్మయోగాదర్శము

జగమునకు శ్రీకృష్ణుడు ప్రసాదించిన వానిలో మహిష్ఠమైనది కర్మయోగాదర్శము. భగవద్గీతలో కృష్ణుడు ఏకకాలముననే మానవునిగను భగవంతునిగను తన్ను చూపుకొనును.

అజోఽపి సన్నవ్యయాత్మా
భూతానా మీశ్వరోఽపిసన్.
ప్రకృతిం స్వా మధిష్ఠాయ
సంభవా మ్యాత్మమాయయా.

నేను జన్మరహితుడను. అలుప్తజ్ఞానశక్తిస్వభావుడను. సర్వభూతేశ్వరుడను. ఐయు, దేనివశమున ఈ జగత్తున్నదో త్రిగుణాత్మికమగు ఆ నా ప్రకృతిని వశ మొనర్చుకొని నా మాయచేతనే జన్మించుచుందును.

అవజానన్తి మాం మూఢా
మానుషీం తను మాశ్రితమ్,
పరం భావ మజానన్తో
మమ భూతమహేశ్వరమ్.

సర్వభూతేశ్వరుడ నగు నా పరతత్త్వము నెఱుగక మూఢులు మానవదేహమును ధరించిన నన్ను అవజ్ఞయొనర్చుచున్నారు—అని శ్రీకృష్ణుడు స్వయముగా చెప్పినను భగవద్గీత ఆయనమహావ్యక్తిత్వమును ప్రతిపాదించుచునే యున్నది.

భగవద్గీతలో ప్రతిపాదితమైన కర్మయోగాదర్శమెట్టిది? కర్మ మను పదము కృ అను ధాతువునుండి నిష్పన్నమైనది. సమస్తవ్యాపారమును కర్మమే. కర్మమను శబ్దమునకు సాంకేతికముగా కర్మఫలమనియు అర్థము. తత్త్వశాస్త్రానుసారము ఈశబ్దమున కొక్కొక్కప్పుడు మనపూర్వకర్మముల ఫలితమని యర్థమగును.

జీవుడు కర్మమార్గమున దేవునితో సాయుజ్య మొందుటే కర్మయోగము. ఏపని చేసినను సమగ్రఫలప్రాప్తిని లక్షించియే చేయుదుము. అది సిద్ధింపవలెనన్న కర్మానుష్ఠానవిధాన మెఱుగవలెను. కర్మయోగమర్మము నవగాహన చేసికోవలెను. 'యోగః కర్మసు కౌశలమ్' 'కర్మముల మోక్షప్రదములుగ నొనర్చు కౌశలమే యోగము'' అన్నది భగవద్గీత. కర్మములోని మర్మమేమి, దేనినెఱిగినచో కర్మ మనకు సమగ్రోజ్జీవనప్రదమగును; స్వార్థమును ఫలమును గోరక యాచరించిన కర్మమే నిశ్శ్రేయసము నొనగూర్చు నని శ్రీకృష్ణుడు తెల్పుచున్నారు. ''కర్మణ్యే వాధికారస్తే మా ఫలేషు కదాచన'' ''నీకు కర్మమందే యధికార మున్నది. ఎన్నడును నీకు కర్మఫలములయం దాసక్తి కలుగకుండును గాక'' అనుట గీతా సూక్తి. పనిచేయునప్పుడు స్వలాభాపేక్షను పూర్తిగా వదలుకొనుటయే అందులమర్మము. ఈ నిగ్రహమే సకలకర్మలను భగవదారాధనా ప్రకారములుగ రూపొందించునది. ''స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విన్దతి మానవః'' మానవుడు తన వర్ణమునకు ఆశ్రమమునకును విహితమైన కర్మము నాచరించి సర్వాంతర్యామియగు పరమేశ్వరుని అర్చించి సిద్ధిని పొందును. పవిత్రీకరణసామర్థ్యమే సత్కర్మకు గల మహిమ. స్వార్థమును పూర్తిగ వదలుకొననిదే అది సిద్ధింపదు. కావుననే సంగరహితుడవై 'స్వలాభాపేక్ష లేనివాడవై కర్తవ్యములను నిర్వహింపు'మని కర్మయోగము బోధించుచున్నది.

సంగమును పరిత్యజించుటకు రెండు మార్గము లున్నవి. ఫలితములను లక్ష్యపెట్టక అభిలషింపక కర్మము నాచరించుట ఒక పద్ధతి. ఫలములను ఈశ్వరున కర్పించుచు కర్మల నాచరించుట మఱొక పద్ధతి. తొలి పద్ధతికి ఎంతో ఆత్మనిగ్రహముండవలెను. కావున అది దుష్కరము. రెండవ పద్ధతిలో పురోగమించుటకు భగవంతునందు సరళ ప్రగాఢ విశ్వాస మున్న చాలును.

నిస్సంగబుద్ధితో నిర్వర్తితమగు కర్మమే వరిష్ఠము. నిజమునకు అందఱిలో నంతర్యామిగ నుండి సకలమునకును కర్త యగువాడీశ్వరుడే కావున ఆయన నుపాసించుట కిదొక ప్రకారమని తదర్పితఫలముగ కర్మల నాచరింపనగును. అట్లొనర్పబడిన కర్మము మనలను పవిత్రీకరించి బంధవిముక్తి సాధన మగును.

కృష్ణుడీ కర్మయోగము నుపదేశించినది యుద్ధభూమిలో ననుటను గమనింపవలెను. ఆయన ప్రతిపాదించిన యోగి లక్షణములకు ఉత్తమలక్ష్యము ఆయనయే అనుట ఇందుచేత సూచితమైనది.

కర్మ ణ్యకర్మ యః పశ్యేత్
అకర్మణి చ కర్మయః
సబుద్ధిమా న్మనుష్యేషు
సయుక్తః కృత్స్నకర్మకృత్.

కర్మమందు తన కర్తృత్వమును నైష్కర్మ్యమందు బ్రహ్మమును సాక్షాత్కరించుకొను వాడు మానవులలో బుద్ధిమంతుడు, యోగయుక్తుడు, కృతకృత్యుడు నగుచున్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు అర్జునునికి మెట్టుమెట్టుగా నచ్చజెప్పిన రీతి ఆశ్చర్యకరము. సారథియైన తాను రథియైన అర్జునుని ''శత్రువులతో పోరాడుట అనెడి క్షత్రియకృత్యము నిర్వర్తింపు'' మని చెప్పును. ఈమాట అతని తల కెక్కకపోగా నిష్కామ కర్మయోగమును ఉపదేశించును. ఇదియు అర్జునుని హృదయమును మార్పజాలక పోగా అప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు విశ్వరూపమును చూపును.

శ్రీకృష్ణుని సర్వాంతర్యామిత్వము చూచినంతనే అర్జునుని సంకుచితాహంకారము విచ్ఛిన్నమై కర్త కృష్ణుడే, తానతనిచేత నొక పనిముట్టుమాత్రమే అనుట అర్జునునకు తెలిసి వచ్చును. అంత నతడు మిథ్యావిషాదమును దులుపుకొని యథాపూర్వము అద్వితీయ ధనుర్ధరుడై శత్రువులతో పోరాడ లేచును.

శ్రీకృష్ణునిగూర్చి శ్రీ వివేకానందస్వామి పల్కిన ఈ మాటలు సంస్మరణార్హములు. ''నాకు తెలిసినంతవఱకతడు ప్రజ్ఞయందు ఔదార్యమందు కౌశలమందు సమానముగా అద్భుతముగా పెంపొంది సర్వతోముఖ సమగ్రత గలవాడు. గౌరవార్హ మహాపురుషుడుగ నేమి, యోధుడుగ నున్నప్పుడేమి, సచివుడుగ నున్నప్పుడేమి, మఱొక్కదశలో నేమి, అతని జీవితములో ప్రతిక్షణమును క్రియావ్యగ్రతతో గడచును. అతడు పురుషులలో గొప్ప, కవులలో గొప్ప,సర్వతోముఖసమగ్రమును,అద్భుతావహమును అగు ఈ క్రియావ్యగ్రతయు ఈ ఔదార్య ప్రజ్ఞామేళనమును భగవద్గీతాది గ్రంథములలో కాననగును. ఔదార్యము మహాద్భుతము. వాణి అత్యంత మనోహరము. దానికి సాటి ఎందును లేదు. శ్రీకృష్ణుని ఈ అత్యంత క్రియావ్యగ్రతయొక్క ముద్ర ఇప్పటికిని అందున్నది. ఐదు వేల సంవత్సరములు గడచిపోయినవి. కోట్లకొలది మానవులపై ఆయన ప్రభావము ప్రసరించినది. మీకు తెలిసియుండవచ్చు. తెలియకుండ అఖిలవిశ్వముపై అతని ప్రభావ మెంతగా నున్నదో ఊహించి చూడుడు. అతనిమతి నిష్కళంకము. అందుకే నాకాతనియందాదరము. ఆ బుద్ధిలో సాలెపట్లు లేవు. గ్రుడ్డినమ్మకాలు లేవు. ప్రతి దాని ఉపయోగ మతడెఱుగును. దేనికి తగిన స్థానము దానికి నిర్ణయింపవలసి వచ్చినప్పుడు నిర్ణయించున దతడే...... ఇక అతని ఔదార్యమో! ప్రతి వర్ణము వారికిని మతములో ప్రవేశము కలుగ వాకిలి తెఱచుట కతడే ప్రథముడు. ఆ విషయములో బుద్ధునకున్నతము అతడు మార్గదర్శకుడు.'' భగవద్గీతలో కృష్ణుడు విశ్వమునకొసంగిన సందేశ సారమిది.

> యోమాం పశ్యతి సర్వత్ర
> సర్వంచమయి పశ్యతి
> తస్యాహం న ప్రణశ్యామి
> సచమే న ప్రణశ్యతి.

సర్వభూతములలో నన్ను దర్శించువాడును నాయందు సర్వభూతములను చూచువాడనగు పురుషునకు నేను అదృశ్యుడను కాను. అతడు నాకదృశ్యుడుకాడు.''

శివానంద స్మృతులు - 38

అను : శ్రీమత్ప్రివ్రాజిక శ్యామాప్రాణ

బేలూరుమఠము

బుధవారము క్రీ. శ. 13-3-1929

శ్రీమహాపురుషుల ఆరోగ్యము సరిగాలేదు. సేవకుని వైపు చూచుచు ''చూడు! జలుబు తగ్గినది. కఫము ఎక్కువ అయినది. ఒకటి పోయిన మఱొకటి అంటిపెట్టుకొనే ఉన్నది. ఈవిధముగా ఈ శరీరము ఇక ఎక్కువదినాలు ఉండుట మంచిదా? మీ అందఱికికూడ ఎంత కష్టము కలిగించుచున్నాను!

సేవకుడు: అదేమి? మీరు అలాగు అనకుడు. మాకేమియు కష్టము లేదు. మీరే మాతల్లియు, తండ్రియు, అంతయు మీరే. ఈ వృద్ధాప్యమున

మేము ఈ కొద్దిపాటి సేవ చేయలేమా? ఈ కొద్దిపాటి సేవ చేయగల్గు అవకాశము మాకు లభించుట మా సౌభాగ్యఫలమే కదా!

మహాపురుషులు: నాకు ఈ విషయము బాగుగ తెలియును. మీరు ఎంతో ప్రేమతో నాకు సేవ చేయుచున్నారు. అసలు విషయ మేమనగా ఈలాగు రోగపీడితుడనై ఎక్కువ దినములు జీవించియుండుటకు నే నిచ్ఛగించుట లేదు. అంతయు శ్రీ భగవానుని ఇచ్ఛ. వారు ఎలాగుంచెదరో ఆలాగే యుండవలెను.

సేవకుడు: స్వామీ, మేము శ్రీ భగవానుని (శ్రీ రామకృష్ణుని) చూడలేదు. మీరు ఉన్నారు. అదే మాకు ఎంతయో ఆనందమును కల్గించుచున్నది. మీరు శ్రీభగవానుని బిడ్డలు. మీ చెంత చేరగల్గు మా భాగ్యము ఏమని తెల్పుదును! మీరున్నారు కావుననే పెక్కురు సాధుబ్రహ్మచారులకేగాక, పెక్కు భక్తులకును ఆనందమును కల్గించుచున్నారు. ఒక్కొక్క మాఱు నాకు ఈలాగు తోచును—ఆహా! మిమ్ముల నొక్కసారి దర్శించు ఆశతో ఎంతో డబ్బు ఖర్చుపెట్టుకొని, ఎంతో కష్టపడి చాల దూరమునుండి పెక్కుభక్తులు వచ్చుచున్నారు కదా! మా పరమసౌభాగ్యవశమున నేకదా మేము సర్వదా మీవద్దనుండగల్గునట్టి అవకాశము చేకూరినది.

మహాపురుషులు: మీపై శ్రీ భగవానుని విశేషకృప కలదు. అందుచేతనే వారు మీద్వార తనభక్తుని సేవచేయించుచున్నారు. మీరు ధన్యులు. మీతోడ ఉండగల్గినందులకు నేనును ధన్యుడను లేకున్న నేను ఎక్కడ ఉండువాడనో? ఎవరు నాచెంత ఉండువారో? శ్రీ భగవానుడు సర్వదా మా యోగక్షేమముల నరయుచునే యున్నాడు. శ్రీమహారాజు (బ్రహ్మానందస్వామి) మహాసమాధికి కొన్ని నిమిషములకు ముందు సేవకుల వంక జూచి "మీరంద అను నా సేవ చేసితిరి. మీ కేమి చెప్పుదును! మీ కెల్లరకును బ్రహ్మజ్ఞానము కల్గుగాక" అనిరి. నేనుకూడ మీకు ఆలాగే చెప్పుచున్నాను— "మీ కెల్లరకును బ్రహ్మజ్ఞానము కలుగుగాక! పరిపూర్ణభక్తి విశ్వాసములు కలుగుగాక— మీ రెల్లరును ఆనందము ననుభవింతురుగాక."

శ్రీ మహాపురుషుల అనారోగ్యకారణమున ప్రతిదినము ఆలయమునకు వెళ్ళి మంత్రోపదేశముల నొసగుశక్తి లేకుండెను. అట్టితరి పెక్కుమార్లు తమగదిలో మంచముపై కూర్చుండియే మంత్రదీక్ష నొసగెడివారు. ఆనాటి సాయంత్రము సుమారు 4½ గం॥ లకు మద్రాసునుండి ఒక భక్తుడువచ్చి మంత్రోపదేశమునొసగ శ్రీవారిని ప్రార్థించెను. మహాపురుషులు వెంటనే అందులకు సమ్మతించి మరునాడు ఉపదేశము చేయుదునని పల్కిరి.

భక్తుడు మీ ఇష్టమే మా మహాభాగ్యమనెను.

మహాపురుషులు: భగవన్నామమున కిట్టి నిబంధనలు లేవు. లోపలినుండి భగవన్నామస్మరణ చేయవలెనను కోర్కెకల్గిన వెంటనే నామజపము కావింపవలెను. భగవానుడు పతితపావనుడు. పతితుల నుద్ధరించు నిమిత్తము నరదేహము దాల్చివచ్చెను. మేము ఆయన దాసులము, ఆయన బిడ్డలము. ఈ శరీరము ఉండువఱకు ఆ తారకమంత్రమును, ముముక్షువులకు అందజేయుచుండెదము— మా మంత్రోపదేశము - పురోహితుల మంత్రోపదేశమువలె కాదుసుమా! ఎవడు రాముడో, ఎవడు కృష్ణుడో అతడే శ్రీరామకృష్ణరూపమున అవతరించెను. వివిధమత భావములు - సమస్తదేవ దేవీస్వరూపములు - ప్రతిమూర్తియే శ్రీరామకృష్ణుడని మా దృఢభావన. మాకు ఆ శ్రీరామకృష్ణుని తప్ప వేఱొండుగతి లేదు.

60

చిల్కాపేట,
అల్మోడ, ఉ. ప్ర.

ప్రియా, 27 అక్టోబరు 1915.

నీజాబు చూచుకొని నిర్భరానంద మొందితిని. 'పూజా' విరామదినాలలో నీవు ఊరికి మరలివచ్చితి వనియు ఆప్రాంతాలలో గురుదేవు డెట్లు స్థిరముగ నెలకొనుచున్నాడో ప్రత్యక్షముగ చూచుచున్నావనియు తెలిసి మఱింతగా ఆనందించితిని. కాలక్రమమున ఇంక నెన్ని విశేషములను నీవు చూడ నున్నావో!

జవాబిది: (1) మన మీ లోకమునకు మరల వత్తుమా రామా అను నిట్టి తలంపు లెల్ల అజ్ఞానముచే గలుగుచుండును. అట్టి తలంపులు భక్తుల కెన్నడును గలుగవు. తమ జీవితములను దేవుని శ్రీచరణముల కంకితము చేసికొన్నవారు పూర్తిగా భగవదిచ్ఛాపరతంత్రులుగ నుందురు. ఈ లోకమునకు మరల వత్తుమో రామో పెరుమాళ్ళకే ఎఱుక. మనము పోవునది ఆయనయొద్దకు. మన ముండునది ఆయనతో గూడి, ఈలోకమునకు మనము రావలసి వచ్చినను ఆయనతో గూడియే వత్తుము. ఉన్నచోటను చన్నచోటను మనకు సఖుడాయనయే.

(2) దివ్యభావములకన్నిటికి నియంత సర్వేశ్వరుడే. ఎప్పుడే భావము గల్గిన, అప్పుడందు మునిగి యుండుటే శ్రేష్ఠము. ప్రస్తుతము నీవు మునిగియున్న దివ్యభావము సర్వసాధకము. ఇప్పుడు మాతృభావము నీకు నచ్చుచుండుటకు కారణ మదే. భగవంతుని పట్ల నేభావ మున్నను తప్పు లేదు, ప్రతిభావమును సరియైనదే. ఇది శ్రీరామకృష్ణదేవు నభిప్రాయము. సకలభావాలసారమునకు స్వచ్ఛమూర్తిభావమే శ్రీరామకృష్ణుడు. ఆ ప్రాంతాలలో భక్తుల సంఖ్య హెచ్చుచుండుట ఎంతయు సంతోషకరము. కోకొల్లలుగ పెంపొందును గాక! యుగావతారుడు తన ప్రభావమును వ్యాపింప జేసికొను విధ మిదే. భక్తుల డెందములలో ప్రేమ ప్రబుద్ధ మగుటకును వారి పరస్పరసానుభూతి సహకారములకును కారణము, దుర్జ్ఞేయమైన భగవంతుని యోగమాయయే! అదంతయు చాల బాగున్నది. నీవు మాతృశ్రీ ప్రతిమ నొకదానిని సంపాదించి దానిని ఆరాధించుచున్నా వను విషయము నాకు ప్రత్యేకముగ సంతోషకరము. మీ జీవితములు ధన్యదశ నధిగమించుచున్నవి. గ్రంథాలయ మభివృద్ధి చెందుచున్నదనుట ఆశాజనకవార్త మహానందదాయకము. గ్రంథాలయమునకు ప్రత్యేకావశ్యకత గలదు.

విజయసందర్భమున నీకు నా హృదయపూర్వక ప్రేమాశీస్సులు.

నీ శ్రేయోభిలాషి
శివానంద.

అనుబంధము: ఒకవిధముగా నా ఆరోగ్యము బాగున్నది. దేహ మున్నంతవఱకు మంచిచెడుగులు అనివార్యములు. మన స్మృతిలో భావనలో దేవు డున్నంతవఱకు అంతయు మంచిదే. లేకున్న అంతయు చెడుగే.

61

రామకృష్ణ అద్వైతాశ్రమము.
లుగ్సా, కాశీ.

నవంబరు 6, 1915 పూర్వాహ్ణము 11-30 గంటలకు

ప్రియ హరిమహరాజ్,

భగవత్సంకల్పానుసారము నేను నిన్న సాయంకాలమునకు ముందే, సుమారు 5 గంట

లప్పటికి ఇక్కడికి క్షేమముగా చేరినాను. శ్యామాపూజకు సమస్తము సిద్ధమగుచున్నది కల్కత్తానుండి సురేశుడును ఈదినము వచ్చి పూజాపరికరాలను పెక్కింటిని అతడు తీసికొని వచ్చినాడు. అతనితల్లిగారు రాజాలకపోయి నారు, కాని ఆమె ప్రత్యేకముగ కోరినందుననే, శ్యామా ఆస్థతో అపేక్షించినందుననే పూజకు ఏర్పాట్లు చేయబడుచున్నవి. మహారాజుగారు (శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామి) పూరికి పోయి యున్నారు. నీరోదు మద్రాసులో ఉన్నాడు. అతనికి ఆరోగ్యము బాగులేదు, ఉండియున్న అతడు తప్పక వచ్చియుండును.

......నేపాలు పూజను నిర్వర్తించును. ప్రకాశ్ తంత్రధారకుడుగ నుండును, (పూజ జరుగుచున్నప్పుడు పుస్తకమునుండి మంత్రములు చదువువాడు తంత్రధారకుడు.) ప్రకాశ్ చండీపారాయణము చేయుచున్నాడు...... ఈశ్వరానుగ్రహముచే చారుబాబుకు కాళీబాబుకు కేదారబాబుకు, అద్వైతాశ్రమ రామకృష్ణమిషను సేవాశ్రమాలందున్న యితరులకు ఆరోగ్యము బాగున్నది. సుకులమహారాజు పరిస్థితి రవంత మెఱుగుగా నున్నది. నీవు రానందుకు అందఱును చింతిల్లుచున్నారు..... ప్రొద్దున సుమారు 9 గంటలప్పుడు శ్యామతో నేను విశ్వనాథపుణ్యమూర్తిని అన్నపూర్ణామాతను దర్శించి, పవిత్ర గంగాభవానిని దర్శింప స్పృశింప గంటిని.

నా ప్రేమప్రణతుల నందుకొమ్ము. ఇచ్చట ఉన్న యితరులును తమ ప్రణామములను నీకు అందజేయుచున్నారు. కానాయికిని సీతాపతికిని నా ప్రేమాశీస్సుల నందజేయుము.

సేవకుడు—తారకుడు.

62

రామకృష్ణ అద్వైతాశ్రమము
లుక్సు, బనారస్ సిటి,
12 నవంబరు 1915

ప్రియ హరిమహారాజ్,

నీ రెండుజాబులును యథాక్రమముగా చేరినవి......ఇక్కడ జరిగిన మాతృపూజకుసంబంధించిన వివరముల నన్నిటిని నీకు చంద్రుడు వ్రాసియున్నందున, నేను మరల ప్రత్యేకముగా వ్రాయనైతిని. నేపాలుడే పూజారి. కాని నాటిరాత్రి సుమారు ఒంటిగంట ఒకటిన్నర గంటలప్పుడు అతడు ఎంతయు దుర్బలుడుగనుండినందున కూర్చుండజాలక పోయెను. పిత్తముచే నతడు రెండుమూడు పర్యాయములు వాంతిచేసికొనెను. కావున విశ్రమింప వలసి వచ్చెను. నేనుపవాస ముంటిని, కావున నేనును ప్రకాశుడును పూజాక్రమములో చరమభాగాలను హోమాదులను నిర్వర్తించితిమి. ప్రభాతమున ఆఱుగంటలప్పటికి పూజ ముగిసినది.........

శ్యామాదేవికి పోవు ఎగుదారి నిట్రమైనది నీ వచటికి పోవుట మంచిది కాదు. డోలీలో పొమ్ము. నీకు చాల విసుగుగలిగించును.

దుర్గాచరణబాబు నిన్న సాయంకాల మిచ్చట నుండినాడు. చాల ఖిన్నుడై 'హరి మహారాజు రాలేదే, ఆయన వచ్చియుండిన ఎంత బాగుండెడిది' అని మాటిమాటికిని చెప్పుచుండినాడు. నా హృదయపూర్వప్రేమప్రణామాదులను స్వీకరింపుము. చలికాలములో నీకు కష్టముగ నుండునేని, మధుమేహవ్యాధి మఱింత తీవ్రమగునేని, ఇక్కడికి రమ్ము.

సేవకుడు—తారకుడు.

63

రామకృష్ణ అద్వైతాశ్రమము
లుగ్సా, వారణాశి,
29 నవంబరు 1915

ప్రియ—,

నీజాబు యథావిధిగా చేరినది. కాని నే నిక్కడికి జరూరుగ రావలసి యుండినది. శ్యామాపూజలప్పుడు నే నిక్కడికి వచ్చినాను. ఇక్కడికి వచ్చినప్పటినుండి నా కారోగ్యము బాగులేదు. ఇన్ని కారణాలచేత నీజాబుకు జవాబు వ్రాయలేక పోయితిని.

గురుదేవు ననుగ్రహముచే నీవు ఆయననే శరణుజొచ్చితివి. నీ కిచ్చవచ్చిన రీతిలో ఆయనను స్మరింతువు గాక. ఇష్టమైన వైఖరిలో ఆయన నాశ్రయింతువు కాక. శిశువువలె ఆయనను ప్రార్థింపుము. ఆయనను ప్రార్థించితివేని భక్తిని శ్రద్ధను ప్రేమను పవిత్రతను సమస్తమును బడయగలవు. మానవులకు భక్తిని శ్రద్ధను జ్ఞానమును ప్రసాదించుటకే భగవంతుడు మానవరూపమున అవతరించుచుండును. గురుదేవుడు ఈ యుగావతారుడు. ఈ విషయమును నమ్మి భక్తిశ్రద్ధల బడయ ఆయనను ప్రార్థించితివేని, నీ డెందమున శాంతి సుస్థితులు నెలకొనును. ఈనామాటల నాలకింపుము. ఆయన శ్రీచరణముల సమాశ్రయించిన దాసుడను నేను. నీ కీ సలహాను నాచే ఆయనయే యిప్పించుచున్నాడని నీవు నమ్మ వచ్చు. భగవద్ధ్యానచింతనలు భగవత్ప్రేమ – ఇవి హృదయమునకు సంబంధించిన విషయములు. ఇందు నీ కడ్డువచ్చుటకును, భగవత్సాన్నిధ్యమును నీకు లేకుండ జేయుటకును ఎవరికిని శక్యము కాదు. శ్రీరామకృష్ణుని శరణుజొచ్చినచో, విశ్వసంతారకమైన ఆయన యనుగ్రహము నీపట్ల కలుగునో కలుగదో అనుచింత నీ కక్కఱ లేదు. ఈ విషయమును నీవు గట్టిగ తెలిసిపెట్టుకోవచ్చు. పెద్దలపట్ల భక్త్యాదరములు గల్గి యుండుట నీకు విధాయకము, కావున ఆలాగుందువు గాక. నీకు నాహృదయపూర్వాశీస్సులు.

నీ శ్రేయోభిలాషి
శివానంద

అనుబంధము: భక్తులలో చీలిక లుండుట భక్తిలక్షణము కాదు. చీలికలు కలుగకుండ వలెనని ప్రార్థింపుము.

వార్తలు - విశేషాలు

వివేకానంద శిలమీది స్మారకమండపాల ఆవిష్కరణ మహోత్సవాలు, కన్యాకుమారి.

నివేదిక

ముందుదినం ఉత్సవనిర్వాహకులు కావించిన తెలివిడి

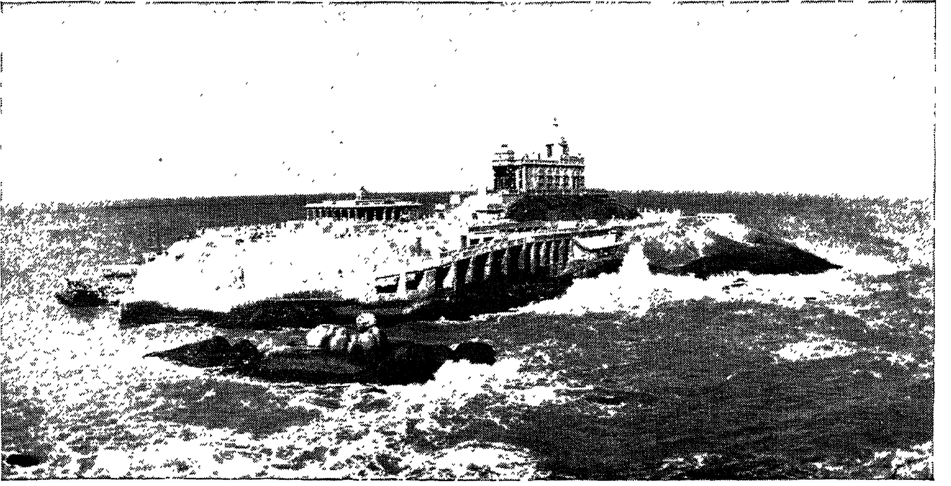
మండపాల నిర్మాణం పూర్తియై 2–9–1970వ తేదీనాడు ప్రొద్దున 9–30 గంటలకు వాని ఆవిష్కరణం జరుగుతుంది. 1893వ సంవత్సరం సెప్టెంబరులో షికాగోనగరమున విశ్వమతమహాపరిషద్వేదికపై శ్రీస్వామీజీ అవిస్మరణీయోపన్యాసం కావించారు. అందుకిప్పుడు 77–వ వార్షికోత్సవం జరుగుతుంది. ఆ ఉత్సవదినం ఈ ఉత్సవదినం భారతీయ పంచాంగాన్ని

బట్టి—ఒక్కటిగా కుదిరింది. నూత్నమండపాలను రాష్ట్రపతి శ్రీ వ. వే. గిరిగారు ఆవిష్కరిస్తారు, తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ము. కరుణానిధిగారు సభాధ్యక్ష్యం వహిస్తారు. శ్రీరామకృష్ణసర్వమతాధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీ వీరేశ్వరానంద స్వాములు ఈ ఉత్సవములో పాల్గొంటారు. ఆశీర్మంగళం అనుగ్రహిస్తారు. మండపాలకు సంప్రోక్షణ వారే చేస్తారు. ఆ కార్యకలాపం ప్రొద్దున 7 గంటలప్పటికి ముగిసిపోవాలి. అన్ని జిల్లాలనుండిన్నీ ఈ ఉత్సవానికి కన్యాకుమారికి దాదాపు రెండులక్షలమంది రావచ్చని అంచనా వేయబడింది. ఊరు చిన్నది. రైల్వేలైనుకు సుమారు యాభైమైళ్ళదూరంలో ఉంది. స్మారక మండపాలు రెండున్నర ఫర్లాంగుల దూరాన నడిసముద్రంలో ఉన్నాయి. పడవలో పోవాలి. అందఱికి ఏకకాలాన రాకపోకలు సాధ్యపడవు. కాబట్టి రెండునెలలకాలంలో ఈ ఈ ప్రాంతాల వారికి ఈ ఈ వారాలని ఒకక్రమం ఏర్పఱచబడిఉంది. రైల్వేవారుకూడా తిరునెల్వేలి త్రివేంద్రము స్టేషన్లకు ఆగస్టు 20 వ తేదినుండి అక్టోబరు 30–వ తేదివఱకు ప్రత్యేక కన్సెషను టిక్కెట్లిస్తామని ప్రకటించారు. మన సంస్కృతిని స్వామిజీ జీవితోపదేశాలను ప్రతిపాదించే సమావేశాలకు ప్రసంగాలకు ఛాయాచిత్రాలకు నాటకాలకు పాటకచ్చేరీలకు భజనలకు ఏర్పాట్లు చేయబడి ఉన్నాయి. వచ్చిన ప్రతిఒక్కరు (పిల్లలుతప్ప) 6 రూపాయలు చెల్లిస్తే వారికి డెలిగేట్లకు సముచితమైన సకలోపచారాలు చేయబడతాయి. వారికి బసలేర్పాటుచేసియున్న చోటికి వివేకానందపురమని పేరు. అది కన్యాకుమారిఊరిద్వారం దగ్గఱే ఉంది. స్వామిజీ జీవితకార్యాలను సూచించే ఒక వస్తుప్రదర్శనానికి ఏర్పాట్లైఉన్నాయి. ఆ ప్రదర్శనానికి 'ఉత్తిష్ఠత జాగ్రత' 'లెండి, మేలుకొండి' అని పేరు. మండపంలో ప్రతిష్ఠించి ఉన్న శ్రీవివేకానందస్వాముల ఎనిమిదడుగుల పొడుగు పెద్దకంచుబొమ్మను తయారుచేసినవారు, శ్రీ ఎన్. ఎల్. సోనావదేకరు. ఆయన బొంబాయి 'ఆర్ట్సుస్కూలు'లో ఉపాధ్యాయులు. ఈ రెండునెలల ఉత్సవాల తుదిదినం సమావేశానికి ఉపరాష్ట్రపతి శ్రీ జి. ఎస్. పాఠక్కుగారు అధ్యక్షత వహిస్తారు. అప్పుడు 800 పుటల 'వివేకానందస్మారక' సంపుటం డాక్టరు ఆర్. సి. మజుందారుగారి ఉపోద్ఘాతంతో వెలువరింపబడుతుంది. ''విశ్వాశయాలలో సంస్కృతిలో యుగయుగాలుగా భారతీయులు సమకూర్చిన భాగాన్ని'' గూర్చి అందులో దేశీయవిదేశీయ విద్వద్వతంసుల వ్యాసాలుంటాయి. ఈ నిర్మాణాలకు ఉత్సవాలకు మద్రాసు కేంద్రకార్యాలయంలో ఇప్పటివఱకు వసూలైన మొత్తం సుమారు తొంభైలక్షల రూపాయలు. విరాళాలు ఇంకా వస్తూనే ఉన్నాయి. అంచనావేసిన మొత్తం ఒక కోటి యిరవైలక్షల రూపాయలు.

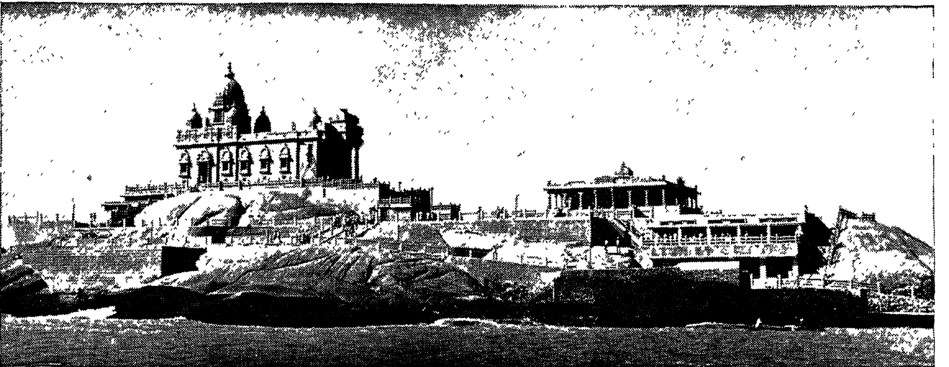
శ్రీ శ్రీ వీరేశ్వరానందస్వాముల ప్రసంగం

[1–9–1970 నాటి సాయంకాలం 7 గంటలకు ఆకాశవాణిలో ప్రసారితమైనది.]

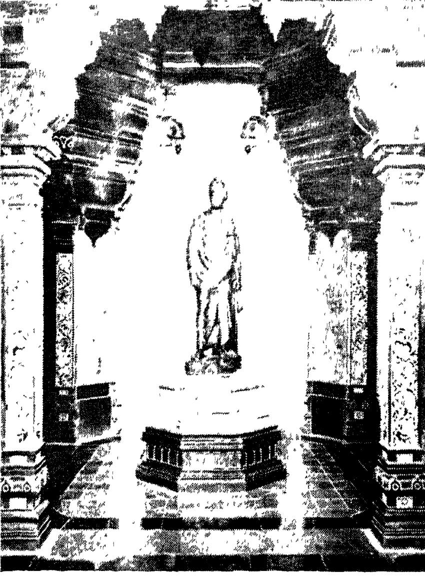
తనకు మునుపుండినవారివలె కాదు శ్రీ వివేకానందస్వామి. ఈయన మతాధ్యాత్మికపరుడైనా దేశీయజీవితంలో అన్ని రంగాలను గూర్చి స్వాభిప్రాయాలను తెలిపిఉన్నాడు. కాబట్టి ఈయన్ను గొప్పదేశభక్తుడని, విద్యానిష్ణాత అని, సంఘసంస్కర్త అని, ఇంకను పలువిధాల ప్రస్తుతించడం చూస్తున్నాం. ఐతే ఆయనకు ఈ విశేషణాలు చాలవు. మఱికొంత కావాలి. ఆయన పరమార్థాన్ని సాక్షాత్కరించుకొన్న సిద్ధుడు, జీవితంమీద అందు అన్ని రంగాలమీద ఆయన ప్రసరింపజేసిన దృష్టి

కన్యాకుమారికి దిగువ మూడు సముద్రాల కూడలిలో వివేకానంద శిల మీది స్మారక నిర్మాణాలు

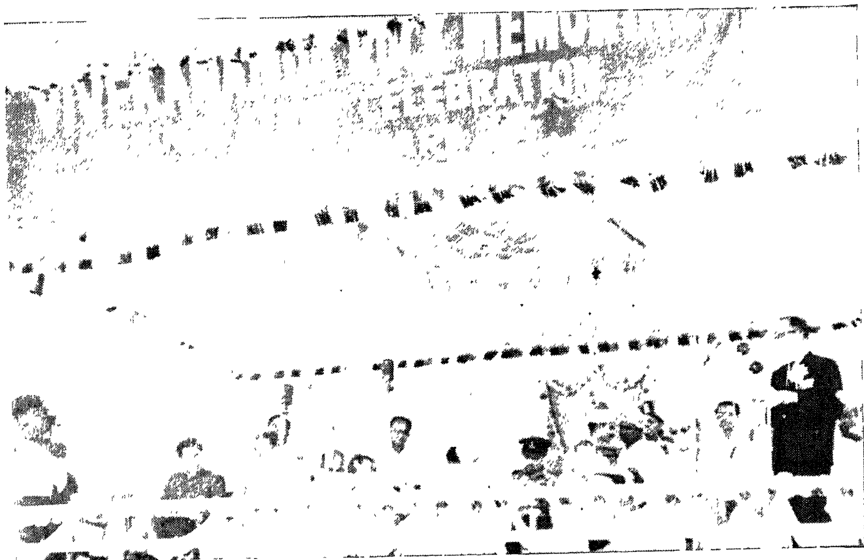
(ఎడమవైపు) వివేకానంద మండపం (కుడివైపు) శ్రీపద మండపం

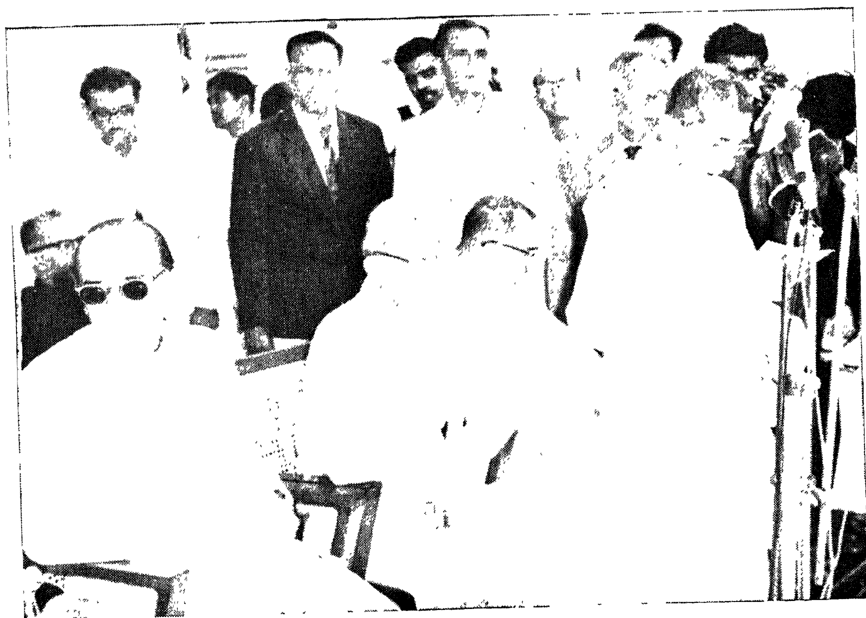
స్మారక మండపంలో ప్రతిష్ఠితమైన శ్రీ వివేకానంద స్వాముల కంచు విగ్రహం, ఎత్తు ఎనిమిదడుగులు

శ్రీ వివేకానందస్వాముల విగ్రహమున కెదుట రాష్ట్రపతి శ్రీ వ. వే. గిరి, తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ము. కరుణానిధి ప్రముఖులు

వేదికపై శ్రీ రామకృష్ణ సర్వ మహాధ్యక్షులు శ్రీ మద్వీరేశ్వరానంద స్వాములు, రాష్ట్రపతి వ. వే. గిరి, ముఖ్యమంత్రి ము. కరుణానిధి మున్నగువారు

ఆశీర్మంగళవాక్కు అనుగ్రహిస్తున్న శ్రీ శ్రీ వీరేశ్వరానందస్వామి. (కూర్చున్నవారు ఎడమవైపు నుండి) శ్రీ డి. ఎన్. సింహా, పశ్చిమ బెంగాలు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి, డాక్టరు వే. రాఘవను, శ్రీ ఏకనాథ రనడేగారు

నిర్వాహక కార్యదర్శి శ్రీ ఏకనాథ రనడేగారు నివేదిక చదువుతున్నారు

స్మారక నిర్మాణాల ఆవిష్కరణోత్సవానికి హాజరైన ప్రజానీకం

సాక్షాత్కారసిద్ధుని దృష్టి. చరిత్రలో నాటి నుండి నేటివరకు అన్ని యుగాలలో భారతీయుల జీవితదృక్పథం ప్రత్యేకమైనదని ఆయన గుర్తించాడు. భారతదేశలక్ష్యం ఎప్పుడూ ఆధ్యాత్మికం. ఆ లక్ష్యం తగ్గిపోవడమే భారతదేశానికి దాపురించిన సకల సమస్యలకూ కారణమని స్వామిజీ గ్రహించాడు. కాబట్టి ఆధ్యాత్మిక విప్లవం తెచ్చి దేశీయజీవితాన్ని ఉత్తేజపరచాలని ఆయన ఉద్దేశించాడు. కాబట్టి ప్రతి జీవిలోని దివ్యతను మేలుకొల్పడం. ఆయన ప్రధాన లక్ష్యమైనది: దేశీయజీవితంలో అన్ని వైపులకూ ఆధ్యాత్మిక లక్ష్యంతో సమన్వయం కుదరాలి అనడం ఆయన కోరిక. ఈ యాధ్యాత్మికపు పునాదిమీదనే తప్ప వేఱొక పునాదిపై భారతపునర్నిర్మాణం నెగ్గదు. ఆర్థిక రాజకీయ లక్ష్యాలు ఉపయోగపడవు. భారతదేశం ఆధ్యాత్మిలక్ష్యాన్ని విడిచి మఱొక లక్ష్యంవైపు తిరిగితే—వినాశానికి దారి తీస్తుందని ఆయన హెచ్చరించాడు.

అయితే, పురోహితులచే వ్యవస్థితములై వారి అంగీకారం పొందిన నమ్మకాలు ఆచారాలు సంస్థలు—ఇవే మతం అని ఆయన భావించలేదు. అలాంటి దృక్పథాన్ని స్వామిజి ఖండించారు. ఆయనకు మతం అంటే అనుభూతీ, సాక్షాత్కారమూ. ఇదిగోండి ఆయన నిర్వచనం:- "ప్రతి జీవియందును దేవత్వము గర్భితముగా నున్నది. బాహ్యాంతరప్రకృతి నంతయు నిరోధించి, యంతర్గతమగు నీదేవత్వమును వ్యక్తము చేయుటయే జీవితపరమావధి. ఇందులకై కర్మభక్తియోగజ్ఞానమార్గములలో ఒక్కటినిగాని కొన్నిటినిగాని యన్నిటినిగాని యవలంబించి—ముక్తుడవగుము. ఇదియే మతసారము, తత్త్వసారము; వాదములు సిద్ధాంతములు గ్రంథములు కర్మకలాపములు దేవాలయములు విధులు—ఇవన్నియు కేవల మప్రధాన వివరములు."

బంధంనుంచి కష్టాలనుంచి మనకు విముక్తి కూర్చడమే మతసారం. ఏది బంధం? 'నేను' 'నాది' అను తలంపే బంధం, స్వార్థపరతయే బంధం,నిస్వార్థతయే ప్రేమయే విముక్తి. భగవత్సాక్షాత్కారానికి విముక్తికి దారులే యోగాలు నాలుగున్నా. ప్రతియోగంలోనూ సారం అహంకార మమకారాలు అంతరించడమే.

ఈ మతనిర్వచనం మతసహనమునకూ సామరస్యానికీ కూడా మూలం అవుతుంది. ప్రతి మతంలోను లక్ష్యం అహంకార మమకారాలను అంతరింపజేయడమే. అందుకు విహితమైన మార్గంకూడా ఈ నాల్గు యోగాలలో ఒకటిగానో, ఒక రెంటి మూటి కలయికగానో ఉంటుంది. కాబట్టి సారమయిన అంశం అన్ని మతాలలోను ఒక్కటే. క్రతుకలాపాలలో సంకేతాలలో కొన్ని భేదాలుండవచ్చు. ఏ జాతిలో ఏమతం పుడుతుందో ఆజాతి కనుగుణాలుగా క్రతుకలాపాలు సంకేతాలు ఆ మతంలో ఏర్పడతాయి. జాతికొక భాష రూపొందినట్లుగా క్రతుకలాపాలు సంకేతాలు కూడా ఏజాతికి ఆజాతివారి మానసిక పూర్వ పరిస్థితులనుబట్టి ఏర్పడుతాయి. వానిలోని విభేదాలకిదే కారణం. సారమైన భాగం అన్ని మతాలలో ఒక్కటే. కాబట్టి మతకలహాలు అర్థరహితాలు.

లోకానికి స్వామిజి ప్రసాదించిన మఱొక గొప్పవరం—'సేవాసిద్ధాంతం'. భారతదేశచరిత్రలో చూడండి, ఆధ్యాత్మిక మహావ్యక్తి అవతరించినప్పుడంతా, వెంబడే సన్న్యాససంప్రదాయం ఒకటి ఏర్పడుతుంది. ఆ సన్న్యాసులు తమప్రవక్త బోధించిన లక్ష్యాలను తమ నిత్యాచరణలో చూపుతూ ప్రజలలో వాటిని

ప్రచారం చేస్తారు. శ్రీరామకృష్ణుని వెంబడిన్ని ఒకసన్న్యాససంప్రదాయం వచ్చింది. కాని ప్రాతసన్న్యాససంప్రదాయాలకు శ్రీవివేకానంద స్వామి స్థాపించిన యీ క్రొత్తసన్న్యాస సంప్రదాయానికి రవంత భేదం ఉంది. ప్రాతసంప్రదాయాలలో సకలేతరకార్యాలుమానుకొని ధ్యాన మార్గంలో భగవంతుణ్ణి సాక్షాత్కరించుకోవడం ఒక్కటే లక్ష్యం. అవిచ్ఛిన్నధ్యానం సాక్షాత్కారానికి సోపానం. వేఱు ఏ సత్కార్యానికి పూనుకొన్నా, అది ధ్యానానికి అంతరాయమే. కాని దేశపునర్నిర్మాణానికి వివిధ రంగాలలో సన్న్యాసులు నిర్వర్తించవలసిన పనులున్నా ఎన్నో ఉన్నాయని స్వామిజి గుర్తించారు. ఐతే ఇలాంటి ఐహికకార్య వ్యగ్రతచే ధ్యానానికి అంతరాయం లక్ష్యానికి అస్తమయం కలుగుతుందే—అంటే, ప్రతిపనిని ఉపాసనాస్థాయి నధిరోహింప. ఆ మెట్టి తొలగించేశారు శ్రీస్వామిజి. ఈలాగు అన్నారు స్వామిజి: ''భగవంతుడికి పరాత్పరత్వమూ సర్వాంతర్యామిత్వమూ—రెండూ ఉన్నాయి. మనపనికి – మానవులలో అంతర్యామిగా ఉన్న దేవుణ్ణి లక్ష్యంగా చేసుకోవడం మూలాన – ఆ పనియే ఉపాసన అవుతుంది. పరాత్పరుణ్ణి ఉద్దేశించి చేసే ధ్యానానికి మానవాంతర్యామియైన భగవంతుణ్ణి ఉద్దేశించి చేసే సేవ అనుబంధమే కాని ప్రతిబంధం కాదు. 'ఆత్మనో మోక్షాయ జగద్ధితాయ చ' మనం సాధించుకోవలసింది 'స్వాంతానికి మోక్షం లోకానికి హితం' అనే లక్ష్యం లోకానికి శ్రీవివేకానందస్వామి దయచేసిన అద్వితీయప్రసాదము. ఆత్మమోక్షం జగద్ధితం అనే రెంటిలో మొదటిది ముఖ్యం. రెండోది అప్రధానం. అంటే మొదటిదానికై సాగేసాధనకు రెండోది అంగభూతం. దాన్ని సాధిస్తే ఇది తనంతట సిద్ధిస్తుంది.

మునుపటి ప్రపంచంలో వలె కాక నేటి ప్రపంచంలో బాధ్యతలను గుర్తించక కేవలం హక్కులకై కలహాలు ద్వేషాలు పోటెక్కి ఉన్నాయి. మానవుల హక్కులపై మూలభూతములైన హక్కులపై మనహక్కులపై మనం ఉంచుతుండే ఊనిక మనలను అత్యంత స్వార్థపరులనుగా చేస్తుంది. ద్వేషాసూయలు కలహకల్లోలాలు అన్ని వాటి ఫ
జీవునిలో ఉన్న దేవునికి సేవచేయడం అనే యీ 'సేవాసిద్ధాంతం' మనజీవితదృక్పథాన్ని చక్కబరుస్తుంది. దేశనిర్మాణానికి అమోఘ సాధకం అవుతుంది. ఓమ్ శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః.

(ఆకాశవాణి సౌజన్యంతో)

కార్యక్రమం

కన్యాకుమారి సముద్రతీరంలో 'లెండి మేలుకొండి' వస్తుప్రదర్శనం ఏర్పాటై ఉన్నచోటికి రాష్ట్రపతి 1-9-70 వ తేది సాయంత్రం విచ్చేసి ప్రదర్శనానికి శ్రీకారం చుట్టారు.

2-9-1970 నాడు

ప్రభాతమప్పుడు: శ్రీరామకృష్ణసర్వమతాధ్యక్షులు శ్రీశ్రీ వీరేశ్వరానందస్వాములు మండపాలకు సంప్రోక్షణ కావించి పూర్ణాహుతి జరిపారు. మద్రాసు మఠా ...లు శ్రీమత్కైలాసానందస్వాములు, త్రివేంద్రం మఠాధ్యక్షులు శ్రీతపస్యానందస్వాములు ఇతరసన్న్యాసులు భక్తులు ఇందు పాల్గొన్నారు.

పూర్వాహ్ణం గంటలు : 9–20	రాష్ట్రపతి వ. వే. గిరిగారు వివేకానందశిలయొద్దకు విచ్చేశారు. వారికి ముఖ్యమంత్రి కరుణానిధిగారికి పూర్ణకుంభాలతో స్వాగతోపచారం జరిగింది.
9-30	రాష్ట్రపతిగారు చుట్టు తిలకించి ముఖ్యమండపంలో వివేకానందవిగ్రహానికి ప్రసాదములు సమర్పించి గుత్తిదీపాలు వెలిగించారు. పూరి - ద్వారక - బదరినాథ - రామేశ్వరము నుంచిన్నీ కన్యాకుమారిగుడి నుండిన్నీ వచ్చిన ప్రసాదాలను ముఖ్యద్వారానికి అలది మండపాలను ఆవిష్కరించారు.
10–00	రాష్ట్రపతి ప్రముఖులు తీరానికివచ్చి మరల సభావేదిక నలంకరించారు.
10–05	పరిషదుపాధ్యక్షులలో ఒకరైన డాక్టరు వే. రాఘవనుగారు ప్రార్థన జరిపారు.
10–10	రాష్ట్రపతిని శ్రీ డి. ఎన్. సింహగారు, ముఖ్యమంత్రిని శ్రీ ఏకనాథ రనడెగారు, శ్రీ శ్రీ వీరేశ్వరానందస్వామిని డాక్టరు వే. రాఘవనుగారు, మంత్రి కె. వి. సుబ్బయ్యగారిని డాక్టరు నటేశంగారు—మాలలతో అలంకరించారు.
10–15	పరిషదధ్యక్షులగు శ్రీ డి.ఎన్. సింహగారు స్వాగతోపన్యాసం కావించారు.
10–25	పరిషత్కార్యదర్శి శ్రీ కె. ఆర్. సుందరరాజుగారు ప్రముఖుల సందేశాలను వినిపించారు.
10–35	నిర్వాహక కార్యదర్శి శ్రీ ఏకనాథ రనడెగారు నివేదిక చదివారు.
10–45	స్థపతి శ్రీ ఎస్కే ఆచార్యగారికి శిల్పి శ్రీ ఎన్. ఎల్. సోనావాద్కరు గారికి రాష్ట్రపతిగారు దుశ్శాలువలను 'రథ' 'నటరాజ' ప్రతిమలను బహూకరించి సన్మానించారు.
10–50	శ్రీ శ్రీ వీరేశ్వరానందస్వాములు ఆశీర్మంగళం అనుగ్రహించారు.
10–55	సభాధ్యక్షులైన తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఉపన్యసించారు.
11–10	రాష్ట్రపతిగారు ఆవిష్కరణమంగళోపన్యాసం కావించారు.
11–30	పరిషదుపాధ్యక్షులలో ఒకరగు డాక్టరు ఎన్. నటేశంగారు సదస్సుకు కృతజ్ఞతావందనోపచారం చేశారు.
11–35	కార్యక్రమపరిసమాప్తిమంగళంగా జాతీయగీతం గానంచేశారు.

పరిషదధ్యక్షులైన శ్రీ డి. ఎన్. సింహగారి ఉపన్యాస సంక్షేపం

ఎనిమిదేండ్లకు ఈ నిర్మాణాలు ముగిశాయి. వీని ఆవిష్కరణోత్సవసందర్భంలో మీ కందఱికీ స్వాగత వందన సమర్పణం, పరిషదధ్యక్షుణ్ణి కాబట్టి నావంతు. ఈ కార్యక్రమం సాగిన వివరాలు ఇప్పుడే కార్యదర్శి శ్రీ ఏకనాథరనడె గారు మీకు వినిపిస్తారు. సకలకార్యభారం నిర్వహించిన ఆయన చెప్పగలంతకంటె నేను ఎక్కువగా చెప్పగలది ఏమీ లేదు.

ఈ శిలకు స్వామిజితో సంబంధం ఏర్పడ్డ సందర్భాన్ని మాత్రం రెండుమాటలలో చెబుతాను. పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుని నిర్యాణానంతరం ఆయన సన్న్యాసశిష్యులందఱు శ్రీ స్వామిజినాయకత్వాన ఒకబృందంగా ఏర్పడ్డారు. స్వామిజి పరివ్రాజకుడుగా హిమాలయం నుంచి కన్యాకుమారివఱకు యావద్భారతదేశమూ సంచరించారు. రామేశ్వరస్వామిని సేవించి తర్వాత స్వామి సముద్రంలో ఈదుకుంటూ పోయి ఈశిల నధిరోహించి, దీనిపై ధ్యానసమాధిలో కూర్చున్నారు. భారతదేశపతనమునకు కారణం పునరుద్ధరణకు మార్గం అనువాటిని గూర్చిన ప్రబోధం ఆయనకు కలిగింది ఈశిలమీదె. ఆధ్యాత్మికాదర్శం అడుగునబడడమే పతనకారణం. ఆ ఆదర్శాన్ని మళ్ళీ పైకి తేవడమే దేశోద్ధరణకు మార్గం. ఇరవైకోట్ల భారతీయులు నిరక్షరకుక్షులుగను నిఱుపేదలుగను ఉన్నారు. వారి సముద్ధరణను మించిన భగవదారాధన వేఱొకటి లేదు. ఆతలపోతలనుండియే నేడు విశ్వవ్యాప్తమైయున్న శ్రీరామకృష్ణసేవాసంఘం (మిషను) అవతరించింది. త్యాగమున్నూ సేవయూ ఈ సంఘులక్ష్యాలు. సోషలిజము (ప్రజాసామ్యవాదము)నకు మనదేశమున ప్రథమప్రవక్త శ్రీ స్వామిజియే - అనుట ఆయన గ్రంథావళిని సేవించిన వారికి విదితమే. అప్పు డాయన కలిగించిన ఊపే మనకు స్వాతంత్ర్యసిద్ధిని చేకూర్చినది. స్వామిజి ఉద్బోధించిన లక్ష్యాలను మనజ్ఞప్తికి తేస్తూ వాటిని సాధించు అభినివేశమును మనలో వర్ధిల్ల జేస్తూ ఈ స్మారకమండపాలు చరితార్థాలు కాగలవు. శ్రీరామకృష్ణభగవానుని శ్రీవివేకానందయతీంద్రునిఅనుగ్రహానికి మనం అందఱం భాజనులం కావాలి.

శ్రీ ఏకనాథరనేడిగారి నివేదిక

మనం కంటూవచ్చిన కలలో ఒకభాగం నిజమైంది. స్వామిజికి స్మారకనిర్మాణాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. కేవలం ఆశోవకు మాత్రం చేరేది కాదు ఈ మండపాలనిర్మాణం. బోధివృక్షం క్రింద బుద్ధునకు జ్ఞానోదయం అయినట్లు ఈ శిలమీద స్వామిజీకి ప్రబోధం కలిగింది. అప్పటివఱకు సాధారణపరివ్రాజకుడుగ ఉన్న స్వామిజీ అప్పటినుండి గొప్పసంస్కర్తగా నిర్మాతగా లోకగురువుగా వికసించాడు. ఆ స్మృతిని కొనియాడటానికి ఈ నిర్మాణాలు. లక్షలు వ్యయమైంది అనుకోండి. ఎక్కడికి పోయిందిఆ డబ్బంతా? మన కార్మికులకే, మన శిల్పులకే, మన కళాకారులకే. ఎక్కడినుంచి వచ్చింది ఆ డబ్బంతా? కుబేరులవద్దనుండి కాదు. రైతులు కార్మికులు విద్యార్థులు జవానులు అలాంటివారివద్దనుండియే ఈ ధనంలో విశేషభాగం వసూలైంది. ఈ డబ్బునంతా పోగుచేసినవారు అళసింగపెరుమాళ్ళవంటి సేవాసక్తులే కాని గొప్పఅధికారపదవులలో ఉండేవారు కారు. వివిధరాష్ట్రప్రభుత్వాలు, కేంద్రప్రభుత్వం, సంఘంలో అన్ని అంతస్తులవారు ఈ మహాకార్యానికి ధనవిరాళా లిచ్చారు ఒక కోటిరూపాయలకంటె ఎక్కువే ప్రోగైనాయి. ఈనాటికైన ఖర్చులుమొత్తం 91 లక్షలు. ఈ నిర్మాణాలను ఇంత అందంగా రూపొందించిన స్థపతి శ్రీ ఎస్కే-ఆచారియు శిల్పి ప్రొఫెస్సరు సోనావద్కరున్నూ అభినందనార్హులు. ఇక కాసేపట్లో మనరాష్ట్రపతిగారు వారిని సన్మానించబోతున్నారు. కలలో ఒక భాగం నిజమైంది అన్నాను మొదట్లో. శేషించినభాగం రామకృష్ణసేవాసంఘంవంటి యావద్దేశవ్యాప్తమగు సేవాసంఘాన్ని సన్న్యాసులు కానట్టివారితో ఏర్పఱచి అందుకు శిక్షా

కేంద్రాన్ని కన్యాకుమారిలో నెలకొల్పడం. ఇందుకు కనీసం రెండుకోట్ల రూపాయలు కావాలి. ప్రతిభావంతులగు ఉత్సాహశీలురు కావాలి. ధనమును వ్యక్తులనుకూడ సంపాదించ వచ్చు అని నా నమ్మకం. ఈనాడు ఈ ఉత్సవంలో పాల్గొని మనల్ని ఆశీర్వదించటానికి పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూ, లాల్బహదూరుశాస్త్రి, సి. ఎన్. అణ్ణాదురై, మన్నాథు పద్మనాభం, వి. రాజగోపాలాచార్యులు లేరు కదా అంటు ఆ ఒక్క దుఃఖం మనస్సులో బాధిస్తూంది.

శ్రీ శ్రీ వీరేశ్వరానందస్వాముల ఆశీర్మంగళవాక్కు

రాష్ట్రపతీ, ముఖ్యమంత్రిమహాశయా, పరిషత్సభ్యులారా, మిత్రులారా,

మన శ్రేయస్సును లోకశ్రేయస్సును కోరి లోకమాత శ్రీ వివేకానందస్వామిని మనకు ప్రసాదించింది. ఆ ప్రఖ్యాతోదాత్తమహాపురుషుని స్మృతిని కొనియాడ్డానికై లోకమాత కన్యాకుమారిచరణసన్నిధిలో మనస్సులో హత్తుకుపొయ్యే గంభీరసన్నివేశాలతో ఏర్పాటైన ఈ ఉత్సవంలో పాల్గొన గలుగడం భాగ్యవిశేషంగా భావిస్తున్నాను ఇక్కడ సమావేశమై యున్న మన అందరిమీద సుదూరప్రాంతాలనుండి యిచటి విశేషాలను పరికిస్తున్న శ్రద్ధాళువులమీద, ఈ ఉత్సవ నిర్వాహకులమీద లోకజనని పరమానుగ్రహం ప్రసరించును గాక.

ఈ శిలపై ధ్యానసమాధిలో కూర్చున్న శ్రీ వివేకానందస్వాముల మనస్సులో నిండిన అమూల్యాశయాలను కొన్నింటిని ఇప్పుడు ప్రస్తావించడం అప్రసక్తం కా దనుకుంటాను. స్వామిజి ఇక్కడికి వచ్చారు. గుడిలో అమ్మవారిని సేవించారు. ఎడసి ఉన్న ఆ శిలమీద ఏకాంతంగా ధ్యానంలో కూర్చుందా మనే తీవ్రవాంఛ ఆయనకు కలిగింది. సముద్రంలో ఈదుకుంటూ పోయి ఆ శిలమీదికి చేరారు. ఈభరతమాతృపుత్త్రవరేణ్యుని స్మారకమందిరం ప్రస్తుతం అక్కడ ఉంది. ఆ శిలమీద కూర్చుండి గాఢధ్యాననిమగ్ను డయ్యాడు. దేశమంతా పర్యటించి ప్రజలను వారిజీవితాలనుగూర్చి తాను సేకరించుకొన్న విషయాలను, శతాబ్దాల దేశచరిత్రను భారతీయుల లక్ష్యాలను సిద్ధులను సమీక్షించాడు. ఆధ్యాత్మికపరతయే భారతీయులకు ప్రాణ మని, ఆత్మ యని, కాబట్టి దేశభావిసమష్టి పునరుద్ధరణం కూడా ఆధ్యాత్మి పరత గుండానే సాగాలి అని, గుర్తించారు. జాతి-భాషాచారవిభేదాలు ఎన్నో ఉన్నా, వైజ్ఞాని కాధ్యాత్మిక దృక్పథంలో ఉన్న ఐక్యభావం ఆయన గుర్తించారు. దేశమున కదే ఐక్యబంధం.

ఆధ్యాత్మిక లక్ష్య ప్రాముఖ్యమునున్నూ దేశంమీద దానిప్రభావమునున్నూ స్వామిజీ గుర్తించారు. కాని భారతప్రజల పేదఱికాన్ని నిరక్షరాస్యతను దుఃస్థితిని ఆయన విస్మరించజాలకపొయ్యాడు. కుట్రకోరులు తమ మతం పేరుపెట్టి శతాబ్దాలకొలది ప్రజలను అణచిట్టారు. ఉన్నతవర్గాలవారు నిమ్నవర్గాలవారిని ఉపేక్షించారు, హిందువులలో అత్యధికసంఖ్యాకులకు హిందువులుగా ఉండడం లాభదాయకం కాకుండా చేశారు. ఇందుకు ఫలితం దేశపతనమే. సామాన్యప్రజల లౌకికపరిస్థితులను సరిపఱచాలి, వారికి విద్య కఱపాలి, అప్పుడే దేశానికి పునరున్నతి గలుగుతుం దని ఆయన గ్రహించారు.

భారతదేశపతనానికి మఱొక కారణం ఇది. భారతదేశం తక్కిన ప్రపంచంతో కలియ నంటూ, తనవద్ద ఉన్న జీవనప్రదములగు సత్యాలలో ఇతరదేశాలవారిని పాల్గొననీయ నంటూ, తన్ను కేటాయించుకుంది. ఇతరదేశా

లతో కలిసి మెలిసి తన ఆధ్యాత్మికవిజ్ఞాన ధనాన్ని వారికిన్నీ పంచియిస్తుండిన ప్రాచీన కాలంలో భారతదేశం ఉన్నతస్థానం అధిష్ఠించి ఉణ్ణింది. కాని సంకుచితదృక్పథం అవలంబింప ఆరంభించిననాడే దేశపతనం ప్రారంభమైంది. వేదాంతమును బాగా వెదజల్లితే భారతదేశ మునకు అన్యదేశాలకు కూడా ఇంతంతనరా నంత లాభాలు చేకూరుతాయి.

భవిష్యన్నాగరకతను ఆయన మనసులో భావించాడు. దాన్ని ఆయన సమగ్రనాగర కత అని పేర్కొన్నాడు. అందులో భారతీయుల ఆధ్యాత్మికాదర్శము పాశ్చాత్యులభౌతికాది శాస్త్రపారిశ్రామికవిజ్ఞానము ఇముడాలి. అలాంటి నాగరకతకై లోకం నిరీక్షిస్తుంది. ఈ ఉద్దేశ్యంతోనే స్వామిజీ పాశ్చాత్యదేశాలకు పోవ సంకల్పించారు.

ఈ శిలమీద కూర్చుండి ధ్యానిస్తున్న స్వామిజి మనస్సులో ఊటీనతలంపు లివి: ధ్యానంనుంచి లేవగానే తన జీవితకార్యం ఆయనదృష్టికి తేటతెల్లంగా గోచరించింది, అదే భారతదేశసముద్ధరణానికి ఆయన సందేశం. విశ్వమానవసంఘపునర్నిర్మాణానికి పాశ్చాత్యదేశాలకు అదే ఆయన సందేశం.

కాబట్టి మనదేశంలో ఈ శిలకు చారిత్రక ప్రాముఖ్యం ఉంది. ఆభారతమాతృపుత్రరత్న మునకు ఈ శిలపై స్మారకమండపాలు నిర్మిత ములు కావడం ఎంతయూ సముచితం.

శ్రీ ఏకానాథరనడేగారికి ఈ ఘనకార్యంలో ఆయనకు సహకరించిన సహాయులకు మిత్రులకు దేశమంతా ఋణపడి ఉన్నది. లోకజనని వారి నందరినీ అనుగ్రహించునుగాక. ఆమె కృపచే శ్రీ వివేకానందస్వామి లోకాని కిచ్చి పోయిన భవ్యసందేశం ఈ కేంద్రంనుంచి విశ్వ మంతటికి ప్రసారిత మగును గాక. ఓమ్ శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః.

సభాధ్యక్షులగు శ్రీ ము. కరుణానిధిగారి ప్రసంగసంక్షేపం

తొల్కాప్పియం అనే అతిప్రాచీన తమిళ వ్యాకరణగ్రంథంలో 'తెన్ కుమరి' అని ప్రస్తుత మైన యీ కన్యాకుమారి చాల ప్రాచీన క్షేత్రం. మూడు సముద్రాలనడిమి యీ గంభీరశిలపై ప్రబోధం గాంచి శ్రీ వివేకానంద స్వామి లోకానికి జ్ఞానజ్యోతిఃప్రదమైన సందేశం అందజేశారు. షికాగో విశ్వమతమహాసద స్సులో స్వామిజి కావించిన ప్రసంగంతో మానవచరిత్రలో నూతనశకం ప్రారంభమైంది. ఆ ఘనవిజయానికి స్వామిజిని అభిముఖుణ్ణిగా చేయడంలో విశేషభాగం నిర్వహించిన భాగ్యం తమిళదేశానికి కన్యాకుమారికి దక్కింది. వివేకానందనామం సార్థకం. ఆయన ఉపదేశాలున్నూ విశాలదృక్పథములున్నూ సన్నిహితు లందరిలో ఉదాత్తత కలిగించాయి. 1893 సెప్టెంబరు నెలలో విశ్వమతమహాపరి షత్తులో 30 సంవత్సరాల యీ యువమహా పురుషుని వ్యక్తిమహిమ సదస్యులను ముగ్ధుల నొనర్చింది. పోయిన ప్రతిచోటా అగ్రస్థానం ఈయనదే. స్వామిజి ఇప్పుడు లేకున్నా ఆయన వెలిగించిన జ్ఞానప్రదీపం కాంతులు వెదజల్లు తుంది. భారతీయులకు తమయందును తమ ఐక్యమందున్నూ విశ్వాసం గల్గించిన ఆయన గొప్పసందేశం మానవతతికి నిర్వృతిదాయకం. ఈ స్మారకమండపాలు మన పొలిమేరలకూ సంస్కృతి సముదాచారాలకు రక్షకాలు. ఈ నిర్మాణాలలో దేవకోట శ్రీ ఎస్కే ఆచారిగారి పనితనాన్ని చూచి ఆనందిస్తున్నాను. స్వామిజి అమెరికాకు వెళ్లేటప్పుడు సేతుపతిరాయ కత్వాన ఆయన కాజ్ఞానిర్వర్తకులుగ ఉండినా రనడం తమిళదేశీయులకు గర్వకారణం. ఈనాడు స్వామిజికి తమప్రణతులు చెల్లించు కునేందుకు నాగరకప్రపంచమంతా ఈ దక్షి

ణపుకొనసల్లో సమావేశమైనట్లు కనిపిస్తున్నది. పతితజనసముద్ధరణం స్వామిజి సందేశసారం మనమహావిజ్ఞాని అణ్ణాదురైగారి గ్రంథాల సారము సందేశసారము అదే. దానిని నిర్వ రించడమే తమిళనాడు ప్రభుత్వలక్ష్యమై ఉంటున్నది. స్వామిజి దృష్టి విశ్వవిశాలం. తదనుగుణంగా వర్ణశాఖాది విభేదాలను రద్దు చేసి సర్వులకూ సమానత్వం ఉండే ఐక్యభారత మును రూపొందించాలని, అది స్వామిజికి ఘన సన్మానమౌతుందని, మనవిచేస్తున్నాను. భారతదేశ వివిధప్రాంతాలనుండి ఇక్కడ చేరవచ్చిన సోదరసోదరీమణుల కందరికీ నా అభినందనాలు. తమిళనాడు గొప్పకూడలి దేశం. కన్యాకుమారిలో క్రొత్తతరం ప్రజలను చూచి గర్విస్తున్నాను. స్వామిజి మానవతికి ఉమ్మడిసొమ్ము. ఈ స్మారక భవనరాజియూ విశ్వమంతటికీ అభిగమ్యం. మన సంస్కృతికి మూర్తిభావ మనదగిన భారతరాష్ట్రపతి ఈ నిర్మాణాలను ఆవిష్కరించడం మిక్కిలి సముచితం.

''లెండి, మేలుకొండి, సాధించందే ఆగకండి'' అనే ఆదేశాన్ని మనం నెగ్గించాలి. ప్రణతి.

రాష్ట్రపతి శ్రీ వ. వే. గిరిగారి ఉపన్యాస సంగ్రహం

నేటి ఉత్సవంలో పాల్గొనే అవకాశం నాకు కలిగించినందుకు 'వివేకానంద శిల - స్మారక నిర్మాణాల పరిషత్సభ్యుల'కు నా కృతజ్ఞతాభి వందనాలు. స్వామిజికి ప్రబోధం కలిగించి పాశ్చాత్యఖండవిజయానికి దారిచేసిన చోట ఈమండపాల నిర్మితి చరితార్థం.

ఈనిర్మాణాలు ఈఉత్సవాలు ప్రశంసార్హాలే కాని, స్వామిజీబోధనలను యథాశక్తి మన ఆచరణలో ఉంచుకోవడం అంతకంటె ముఖ్యం. దేశాభివృద్ధికి నాయకుల కృషి చాలదు. ప్రజలలో ప్రతిఒక్కరు పాటుపడాలి. స్వామిజి కేవలం మతానికో సంస్కృతికో మాత్రం ఉద్ధారకుడు కాడు. ప్రజల దృక్పథంలో ప్రవణతలలో మంచికి మార్పు తీసుకువచ్చారు. శ్రీ శంకరాచార్యులకు తర్వాత అంతటి సర్వతోముఖప్రతిభానిధి ఈయనే. ఆధ్యాత్మికపరతను ఈయన సామాన్యమానవులకు సుగమం చేశారు. మతబోధకంటె ముందు ప్రజలను నిరక్షరాస్యతనుండి నిప్పచ్చరంనుండి ఉద్ధరించడం ముఖ్యమని, కడుపులు కాలుతున్నవారికి మతబోధ చేయబూనడం అపచార మని, స్వామిజి చెప్పిన మాట నాకు మిక్కిలి నచ్చింది. నేడు మన ఆధ్యాత్మికపరత దరిద్రనారాయణ సంతర్పణరూపం దాల్చాలి. తోడిమానవుల నేమో సోదరులనుగా భావించక వేదికమీాద నుండి 'అందఱం దేవునిబిడ్డలం, అందఱం దేవుని బిడ్డలం' అని ఘోషించడం నిరర్థకం. తన లక్ష్యాన్ని విస్మరించకుండా నిస్స్వార్థబుద్ధితో ఏపనిచేసినా అది ఉపాసనే. సేవాపరత కలిగితే స్వార్థపరత తొలగుతుంది. స్వామిజీ అభిప్రాయంలో బుద్ధదేవుడు ఆదర్శకర్మయోగి. అన్నిమతాలసారం ఒక్కటే. ప్రతివ్యక్తీ సచ్ఛీలవంతుడైతే దేశం సచ్ఛీలశోభిత మౌతుంది. ప్రజలలో హెచ్చుతగ్గులు అనాది కాలంగా ఉన్నా, ధనికదరిద్ర విభేదం ఇటీవల మఱీ తీవ్రరూపం దాల్చింది. ఇట్టి విభేదాలు మాసి సర్వసమానత్వం సంఘంలో కుదరాలంటే ప్రజల హృదయాలలో దృక్పథంలో పరిణామం రావాలి. శ్రీరామకృష్ణ (మిషను) సేవాసంఘం, స్వామిజీ లోకాని కొసగిన మహాప్రసాదము. ప్రజాసేవానిరతి ఈ సంఘుసభ్యుల విశిష్టత. సంకుచితభావాలను దులుపుకొని సమస్తవసుధను స్వకుటుంబంగా భావించాలనే స్వామిజీబోధను మన హృదయాలలో ప్రతిష్ఠించుకొందాం. అసలు నిమ్నవర్గాలనుండియే నూతనభారత దేశం రూపుదాల్చాలి.

చోటు-మండపాల-వర్ణన

మూడు సముద్రాలు కలిసేచోట కన్యాకుమారికి దిగువ రెండుఫర్లాంగుల దూరంలో రెండుపెద్దగుట్టలున్నాయి. 1892-వ సంవత్సరం డిసంబరులో ఇచ్చట శ్రీపాదశిలమీదనే స్వామిజికి ప్రబోధం కలిగింది. వివేకానందశతవార్షికోత్సవనిర్వాహకపరిషత్తువారు ఒక పెద్ద మండపం కట్టించి అందులో శ్రీవివేకానందస్వాముల పెద్దవిగ్రహాన్ని (పరివ్రాజకవేషంలో) నెలకొల్పారు, శ్రీపాదమండపం కట్టించి అందు దేవిశ్రీపాదాలను ప్రతిష్ఠించారు. ఈ నిర్మాణాలకు పట్టిన కాలం ఆరేండ్లు, ధనం తొంభైలక్షలు.

బేలూరు రామకృష్ణమఠం నమూనాలో మండపం నిర్మితమైంది. దాని ముందువైపు అజంతా వాస్తుశిల్పాన్ని తలంపునకు తెస్తుంది. మండపగోపురాలు పల్లవుల వాస్తుశిల్పాన్ని స్మరింపజేస్తాయి. వివేకానందవిగ్రహానికి నలువైపులనున్న పెద్దస్తంభాలు చోళశిల్ప విధానంలో చెక్కబడ్డాయి, ధ్యానమండపంలో పూజామండపంలో సింహావిగ్రహాలలో పల్లవుల శైలిని, శ్రీపదమండపంలో చోళులశైలిని గుర్తించవచ్చు. ఇక్కడ పనివాండ్రందఱు మహాబలిపుర ప్రభుత్వశిల్పకళాశాలలో తర్ఫీదైనవారు. కట్టడంలో వినియుక్తములైన రాళ్లు 73000 ఘన అడుగులు. ఇవి చాలవఱకు తమిళదేశ వివిధప్రాంతాలనుండి సేకరింపబడ్డాయి. ఆరేండ్లకాలం ఇక్కడ పనిచేసిన పనివాండ్ర సరాసరి దినసంఖ్య 650 మంది. కట్టడాల వెలుపలిభాగాలు కడలిగాలికి ఖిలంకాకుండేందుకు వాటికి 'సిలికను' పూత పూసి ఉన్నారు. రాగిరేకులమీద స్వామిజి జీవితాన్ని చెక్కించి ధ్యానమండపంలో అమర్చబోతారు.

గ్రంథపరిచయం

సర్వతత్త్వార్థ దర్శని
(వేదాంత వచనగ్రంథము)

గ్రంథకర్తయూ ప్రాప్తిస్థానమును తిమ్మనేని మహేంద్రనాగప్ప, శ్రీరాధాకృష్ణ టింబరు డిపో, తిమ్మంచర్ల పోస్టు, గుంతకల్లు. పుటలు, 130. వెల రూ. **2-50.**

ఈగ్రంథనామం సార్థకం. ఇందు రచయిత సృష్టిక్రమం ఆత్మవిచారం మొదలైన శీర్షికల ఉపనిషత్కథలను చేర్చి అరటిపం డొలిచి అఱచేత పెట్టినట్లు సులభ శైలిలో వివరించి ఉన్నారు. గాయత్రిమంత్రం, భజగోవింద శ్లోకాలు, శివవిష్ణునవగ్రహాదిదైవస్తుతిశ్లోకాలు ఆంధ్రతాత్పర్యంతో పొందుపఱచారు. వ్యయప్రయాస లేవియు లేకుండగనే చిన్న చిన్న వ్యాధులను ఎవరికివారే నయం చేసుకునేందుకు పద్ధతులు. సంతానప్రా... జ్వర భూతబాలగ్రహాదిచికిత్సలకు యంత్రమంత్రములు, గృహదోషములను తొలగించుకొను మార్గములు శుభాశుభ శకునజన్మనక్షత్రరాశి ఫలాది జ్యోతిశ్శాస్త్రాంశాలు- ఇలాంటి విషయాలనేకము లిందున్నవి. వేయేల ధర్మార్థకామ మోక్షముల సాధించు ప్రయత్నమున ప్రతి మానవునకు ఇది తోడ్పడగలదు.

సంకీర్తనము

రచయిత: శ్రీ టి. నాగేంద్రగుప్తగారు, ప్రాప్తిస్థానం: ఉమామహేశ్వర ఆయుర్వేద ఏజన్సీస్ సాదకొరోడ్డు, మచిలీపట్నం, పుటలు 84. భక్తియే మూల్యము.

నామమహిమను సంకీర్తన ప్రభావమును గూర్చి తదనుభవరసికప్రముఖుల వాక్కులనుదాహరిస్తూ రచయిత వ్రాసిన తెలుగువచన గ్రంథం ఇది. నామసంకీర్తనప్రవణత లేనివారికీ పుస్తకం చదివితే కలుగుతుంది, ఉన్నవారికి పెరుగుతుంది.

ప్రభాకర్

ఫోన్ : 71231 పోస్టు బాక్సు : 635

మా మాసపత్రికలు

వేదాంతకేసరి

తత్త్వశాస్త్ర - మత - సంస్కృతివిషయికంగా 1914-వ సంవత్సరంనుండి నడపబడుతుండే ఆంగ్ల మాసపత్రిక.

సాలు చందా : ఇండియాలోను, సింహళంలోను 6 రూపాయలు;
ఇతర విదేశాలలో 3 డాలర్లు, లేదా 14 షిల్లింగులు.

శ్రీ రామకృష్ణ విజయం

మత - సాంస్కృతికవిషయికంగా 1921-వ సంవత్సరమునుండి ప్రచురింపబడుతున్న తమిళ మాసపత్రిక.

సాలు చందా : ఇండియాలో ర్పూ 5 లు, సింహళము ర్పూ 7 లు.

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

1944-వ సంవత్సరంనుండి ప్రచురింపబడుతూ విశ్వోపజీవ్యమైన ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానామృతమును వెదజల్లే తెలుగు మాసపత్రిక.

సాలు చందా : ఇండియాలో ర్పూ 5 లు, సింహళము ర్పూ 7 లు.

1. చందాదారులు ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలలో తమ 'చందాదారు సంఖ్య' నుదాహరిస్తూ విలాసాలను స్పష్టంగా వ్రాయాలి.
2. పత్రిక అందకపోతే నెల రెండవ వారాంత్యానికి మాకు తెలుపాలి.
3. చందాదారులకు మేము ప్రచురించిన గ్రంథాలలో కొన్ని తగ్గింపు ధరలకు అందజేస్తాం. వివరాలకు క్రింది విలాసానికి వ్రాయండి.
4. ప్రముఖ సంస్కృతి కేంద్రాలలో ప్రచారంలో ఉన్న యీ ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞాన పత్రికలు అడ్వర్టైస్మెంట్లకు చక్కని ప్రాపకాలు. రేట్లకు వ్రాయండి.
5. సమీక్షకు గ్రంథాలు పంపేటప్పుడు రెండేసి ప్రతులు పంపవలసినదని గ్రంథకర్తలకు ప్రకాశకులకు మా ప్రార్థన.
6. ప్రజారంజకములైన మత - తత్త్వశాస్త్ర - సంస్కృతివిషయిక స్వతంత్ర వ్యాసాలను రచయితలు అందజేస్తే సంపాదకులు కన్నుల కద్దుకొని ప్రచురిస్తారు.
7. పత్రిక స్పెసిమెన్కాపి కోరేవారు 75 పైసల పోస్టేజి పంపాలి.

ఇంకా వివరాలు కావలసినవారు :

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణ మఠం, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

అనే విలాసానికి వ్రాయండి.

సంపాదకులు : శ్రీ హీరానందస్వామి, శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలము.
శ్రీ ఎమ్. బాలసుందరంగారిచే ఫ్రీడమ్ ప్రెస్, (మద్రాసు-21) న ముద్రింపబడి,
శ్రీ హీరానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది.